

۱۰۰

پرسپارو و وه لام له سه رهه له کانه عومره کاران

له فه تواکانی زانای پایه بهرز (محمد بن صالح العثیمین) رَحْمَةُ اللهِ

نسر و سینی

أَحْمَدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ سَعِيدٍ

مَكْتَبَةُ مَدِينَةِ الْمَدِينَةِ

لِلنَّشْرِ وَالْمَدَارِجِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

پیشہ کی

إِنَّ الْحَمْدَ لِلّٰهِ، نَحْمَدُهُ، وَنَسْتَعِينُهُ، وَنَسْتَغْفِرُهُ، وَنَعُوذُ بِاللّٰهِ مِنْ
شُرُورِ أَنْفُسِنَا وَمِنْ سَيِّئَاتِ أَعْمَالِنَا، مَنْ يَهْدِهِ اللّٰهُ، فَلَا مُضِلَّ لَهُ، وَمَنْ
يُضِلِّهِ اللّٰهُ، فَلَا هَادِيَ لَهُ، وَأَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللّٰهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ،
وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ.

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تَقَاتِهِ وَلَا تَمُوتُنَّ إِلَّا وَأَنْتُمْ مُسْلِمُونَ﴾

[الْعَمَل : ۱۰۲].

﴿يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَجَدَةٍ وَخَلَقَ مِنْهَا زَوْجَهَا
وَبَثَّ مِنْهُمَا رِجَالًا كَثِيرًا وَنِسَاءً وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي تَسَاءَلُونَ بِهِ وَالْأَرْحَامَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ
عَلَيْكُمْ رَقِيبًا ۝۱﴾ [النساء : ۱].

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَقُولُوا قَوْلًا سَدِيدًا ۝۷۰﴾ يُصْلِحْ لَكُمْ
أَعْمَالَكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ فَازَ فَوْزًا
عَظِيمًا ﴿[الاحزاب : ۷۰-۷۱].

«أَمَّا بَعْدُ، فَإِنَّ أَصْدَقَ الْحَدِيثِ كَلَامُ اللَّهِ، وَخَيْرُ الْهُدْيِ هَدْيُ مُحَمَّدٍ ﷺ، وَشَرُّ الْأُمُورِ مُحَدَّثَاتُهَا، وَكُلُّ مُحَدَّثَةٍ بِدْعَةٍ، وَكُلُّ بِدْعَةٍ ضَلَالَةٌ، وَكُلُّ ضَلَالَةٍ فِي النَّارِ»^(۱).

وَبَعْدُ:

لهپاش نووسینی (چۆنیتی عومره کردن) له شیوهی نامیلکهیه کدا، ههست بهوه دهکرا که پیویستییه کانی ئەو مهراسیم و رێگهیه هیشتا وهکوو پیویست پر نهبووتهوه، له بهر روودانی کۆمهله کار و ههلهیهك به هوکاری نهشاره زایانهوه، یاخود کهمهترخه می و نهزانیانهوه بهسهر جیبه جیکردنی فرمانه شرعیه کانی ئەو مهراسیمه عیبادهتییه.

بهلام له ههمووی زیاتر شوینی سهرنج؛ ئەوهبوو که له کاتی روودانی ئەو کارانه بهسهریانهوه سهراوهیهکی پر زانستی و متمانهی شهреعیان دهست نهده کهوت وهلامی تهواوی شهری لیوه وهرگرن، تا کارهکانیان راست بکه نهوه و له دوودلی رزگاریان بیت، ئەمهش دهبووه هوکاری ئەوهی ئەم عیبادهتهیان به نیوه و ناتهواو و ههندیکجاریش به ههلهواوهی ئەنجام بدهن، بهبی ئەوهی پێی بزائن.

(۱) أخرجه مسلم (۸۶۷)، والنسائي في "الكبرى" (۱۷۹۹)، وانظر "خطبة الحاجة" للآلباني.

بویہ به پیوِستمان زانی که سهد پرسیار و وه لّامی زانی ناودار
(محمد بن صالح العثیمین) رَحْمَةُ اللهِ بکهین به کوردی، تاوه کوو
چاورو شنییه که بیت بو موسولمانانی عومره کاری خو شه ویست.

وه هو کاری هه لّباردنی فه تواکانی الشّیخ (العثیمین) رَحْمَةُ اللهِ
ده گهر پته وه بو ئه وهی که فه تواکانی وه لّامی خه لّک و رووداوه کانی
ئهم سه رده مه یه، له گه لّ ناوداری و متمانه ی ته وای موسولمانان
له سه ر زانست و بهرنامه ی پر تیر و ته سه لی ئه هلی سوننه یی له خو گری
ئهم زانا پایه بهرزه.

له بهر هو کاری در یژنه بوونه وه له سه ر خوینه ر و زیاده بوونی
قه باره ی نامیلکه که؛ ته نها وه رگیر دراوه کوردیه که یمان نووسیوه،
له گه لّ ژماره ی فه توا و بهرگ و لاپه ره و ناوی سه رچاوه که.

به و هیوایه ی شوینی ره زامه ندی پهروه ردگار بیت، پاشان
سوودمه ندی موسولمانان و بیبه شنه بوون له دووعا خیره کانیان.

اللَّهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ وَبَارِكْ عَلَى نَبِيِّنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ وَسَلِّمْ

أحمد ملا فائق سعيد

۷ / محرم / ۱۴۳۹ هـ

۲۷ / ۹ / ۲۰۱۷ م - الأربعاء

سليمانی

له کاتی پۆشینی ئیحرامدا (الإحرام)

س ۱ / ئایا دروسته نهوهی که له ئیحرامدا به خۆی بشوات، یاخود سه ره له ناو ئاودا نوقم بکات؟^(۱).

ج / دروسته ئیحرام پۆش خۆی بشوات، گهر خوشۆردنی واجبیشی له سه ره نه بیئت، له بهر نه وهی پیغه مبه ره ﷺ: «كَانَ يَغْتَسِلُ وَهُوَ مُحْرِمٌ»^(۲)، واته: خۆی ده شوۆرد کاتی ئیحرامی له بهردا بوو.

س ۲ / حوکمی کردنی حه رام و ریگریه کانی ئیحرام به له بیر چوون و نه زانین چییه؟^(۳).

ج / نه و کارانهی که حه رام کراوه له کاتی پۆشینی ئیحرامدا ده به نه چه نه ده شی که وه:

هه نه دیکی فیدییهی نییه، وه کوو ژن ماره کردن و داواکردنی، وه هه نه دیکی فیدییهی سه رتاشینی هه یه، به هوکاری زیان و ئازاری که وه، وه

(۱) "مجموع فتاوی و رسائل العثیمین" السؤال رقم ۶۰۷ (۱۲۹/۲۲).

(۲) رواه البخاري (۱۸۴۰)، ومسلم (۱۲۰۵)، كِتَابُ الْحُجَّ، بَابُ جَوَازِ غَسْلِ الْمُحْرِمِ بَدَنَهُ وَرَأْسَهُ.

(۳) "مجموع فتاوی و رسائل العثیمین" السؤال رقم ۵۹۲ (۱۱۱/۲۲).

ههندیکی فیدیە حوشتەر سهبرینیکه، وه ههندیك فیدیە له بریتییه، ههریهك له بوونی ئەم فیدیانه خاوهنهكەى لهم سی دۆخه بهدەر نییه:

یه کهم: ئەنجامی بدات به زانین و ویستی خۆی بهی ههچ پاساوێك، ئەوا تاوانبارە و دهیّت جورێك له جورەکانی یهکیك لهو فیدیانه بدات.

دووهم: ئەنجامی بدات به زانین و ویستی خۆی، بهلام فیدیەى لهسهره، وه کوو سهرتاشین و ههر شتیکی تر له بهر ئازار و ... .

سییهم: ئەو حهرامانهی ئیحرام ئەنجام بدات به له بیرچوون و نهزانین، یا زۆر لیكراو، ئەوا خاوهنهكەى تاوان و فیدیەى لهسهر نییه.

س ۳ / کردنی ریگریه کان (حهرامه کانی ئیحرام) پاش له بهر کردنی ئیحرام؟^(۱).

ج / گهر ههر قهدهغه کراو و ریگریه کی ئیحرام بکریّت پاش له بهر کردنی پۆشاکى ئیحرام بهلام هیشتا نییه تی نه هیناوه؛ ئەوا هیچی لهسهر نییه، رهچاو کردنی شه رعى لیبه دا نییه ته، نهك له بهر کردنی پۆشاکى ئیحرام (به له بهر کردنی پۆشاکى ئیحرام ناچیتته ناو مه راسیمی

عومره و حه جه وه تا نیهه نه هیئت).

س ۴ / جل و بهرگی ئافرهت له ئیحرامدا؟^(۱)

ج / ده توانیته ههر جلیک که بیهویته له بهری بکات، به مهرجیک جل و بهرگیکی رازاوه نه بیته، ئیتر گهر رهش بیته یان سهوز، یان ههر رهنگیکی تر، خوی پهره ردگار ده فرمویته: ﴿وَلَا تَبْرَحْ تَبْرَحْ الْجَهْلِيَّةِ الْأُولَى﴾ [الْحَرَاب: ۳۳]، واته: ئافرهتان نه چنه دهره وه به خورازاندنه وه و له خورانی بونی خوش، وه کوو سهردهمی نه فامی پیش ئیسلام^(۲).

س ۵ / پۆشاکێ ئیحرامی سپی بۆ ئافرهتان^(۳).

ج / جل و بهرگی سپی به جل و بهرگی رازاندنه وه داده نریته، له بهرئه وه نابیته ئیحرامیان سپی بیته.

س ۶ / ئایا واجبه ئافرهت دهم و چاوی داپۆشی له مه ناسیکی حه ج

(۱) "مجموع فتاوی و رسائل العثیمین" السؤال رقم ۶۸۳ (۲۲/ ۱۸۲).

(۲) "تفسیر السعدی" ص ۶۶۳.

(۳) "مجموع فتاوی و رسائل العثیمین" السؤال رقم ۶۸۱ (۲۲/ ۱۸۱).

و عومره دا؟^(۱)

ج/ نه گهر پیاوانی له چواردهور نه بوو نهوا دهم و چاوی دهر بخت
باشتر و سوننه ته، به لام نه گهر پیاوانی نامه حرم له چواردهوری بوون؛
نهوا واجبه دهم و چاوی داپوشیت، وه کوو (عائشة) رَضِيَ اللهُ عَنْهَا دهلیت:
«كَانَ الرُّكْبَانُ يَمُرُّونَ بِنَا وَنَحْنُ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
مُحْرِمَاتٍ، فَإِذَا حَازُوا بِنَا سَدَلَتْ إِحْدَانَا جِلْبَابَهَا مِنْ رَأْسِهَا عَلَى
وَجْهِهَا فَإِذَا جَاوَزُونَا كَشَفْنَاهُ»^(۲). نه گهر پیاوان به لامندا تیپهر بوونایه
دهم و چاومان داده پووشی (واته به بی به کارهیتانی نیقاب)، گهر نهو
پارچه قوماشه بهر دهم و چاو بکهویت یان نا.

به لام نیقاب که دهم و لووت داده پووشیت و بهس چاو به دهره وهیه؛
ئه مه بو کاتی ئیحرام حهرامه به کارهیتانی، له بهرئه وهی پیغه مبهه صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
دهفه رمویت: «لَا تَتَنَقَّبِ الْمُحْرِمَةُ، وَلَا تَلْبَسِ الْقَفَّازِينَ»^(۳). نابیت
ئافرهت له کاتی ئیحرامدا نیقاب بکات، وه ئه مه مانای ئه وه نییه (أَنْ

(۱) "مجموع فتاوی و رسائل العثیمین" السؤال رقم ۶۸۶ - ۷۰۲ (۱۸۳/۲۲).

(۲) رواه أبو داود (۱۸۳۳)، وأحمد في "المسند" (۲۴۰۲۱)، والبيهقي في "السنن الكبرى" (۹۰۵۱)،
وحسنه الألباني في الشواهد في كتاب "جلباب المرأة المسلمة" ص ۱۰۷.

(۳) رواه البخاري (۱۸۳۸)، وأبو داود (۱۸۲۵)، والترمذي (۸۳۳)، والنسائي (۳۶۳۹).

تنهي عن ستر الوجه) رپڭرى له داپوشيني دهم و چاوى كردبیت، له بهرئه وهى (الانتقاب لباس الوجه) نيقاب كردن پوشاكى دهم و چاوه.

س ۷ / ئايا دروسته به كارهيئانى (كمامة) دهم و لووت هه لپيچ؟^(۱).

ج / كه مامهى دهم و لووت هه لپيچ دروسته بو كاتى پيوست له كاتى ئيحرامدا.

س ۸ / ئايا دروسته گوڤيني بهرگى ئيحرام؟^(۲).

ج / ئه وهى ئيحرامى له بهره ده توانييت ئيحرامه كهى بگوڤييت به يه كيكي تر كه دروسته له بهرى بكات، له مه دا جياوازي نيه له نيوان پياو و ژندا، به لام ئه وهى خه لك گومانى بو ده بات ئه گهر يه كيك به ئيحراميكه وه نيه تى هينا؛ ده بيت به و بهرگه وه بمينيته وه تا مه راسيمى عبياده ته كهى ته و او ده بيت؛ ئهم جوڤه تيگه يشتنه هيچ بنه مايه كى له سوننه تدا نيه، وه ته نانه ت له وتهى هاوه لان و زانايانيشدا نيه.

(۱) "مجموع فتاوى و رسائل العثيمين" السؤال رقم ۶۰۹ (۲۲ / ۱۳۰).

(۲) "مجموع فتاوى و رسائل العثيمين" السؤال رقم ۶۲۵ (۲۲ / ۱۴۱).

س ۹ / له میقاتی (السیل الکبیر) هوه هاتم بۆ مه ککه بۆ عومره، به لām ئیحرامم نه پۆشی، پاشان له مه ککه وه گه پامه وه میقات و ئیحرامم پۆشی و عومره کهم کرد، ئایا فیدیه له سهره؟^(۱).

ج / فیدیه له سهر نییه، له بهر ئه وهی له دوای میقاته وه ئیحرامت نه پۆشیوه، به لکوو گه پراوته ته وه میقات، گهر له مه ککه ئیحرامت پۆشیی، یان پاش میقات، گهر دهره وهی مه ککه ش بیته ئه وه ده بیته حه یوانیک سهر بپریت له مه ککه و بییه خشیته وه به سهر هه ژاراندا.

س ۱۰ / وشه ی (المخیط) دووراو؟^(۲).

ج / له قه ده غه کراوه كانی ئیحرام که تایه ته به پیاوانه وه له بهر کردنی: «لَا تَلْبَسُوا الْقُمَصَ، وَلَا الْعَمَائِمَ، وَلَا السَّرَاوِيْلَاتِ، وَلَا الْبَرَانِسَ، وَلَا الْخِفَافَ»^(۳).

کراس و جلی کلاودار و شهروال و کلاو و جامانه و خووفه.

ئهم پینجه زانایان به وشه ی (المخیط) دووراو نازناویان داوه.

(۱) "مجموع فتاوی و رسائل العثیمین" السؤال رقم ۴۲۹ (۲۱/ ۳۶۳).

(۲) "مجموع فتاوی و رسائل العثیمین" السؤال رقم ۵۹۳ (۲۲/ ۱۱۳).

(۳) رواه البخاري (۵۸۰۳)، ومسلم (۱۱۷۷).

ههندیك له خهلكی وا تیگه یشتوون كه ههرشتیك دووراوی
پیوه بیټ دهیگر بتهوه، له گهڵ ئهوه شدا وانیه، مه بهستی زانایان ئهوهیه
كه به شیوهی لاشه ی ئاده میزاد ئی حرامه كه بدووریت، واته وه کوو جل
و بهرگی له بهر کردن، له بهر ئهوه گهر ئی حرامی کی پینه کراو و لیكدراو
بهیه كهوه له بهر بکات هیچ سهر پیچیه کی تیدا نییه.

وشه ی (المخیط) دووراو:

ج / وشه ی (المخیط) دووراو له سهر زمانی پیغه مبههر ﷺ و چوار
خهلیفه و هاوه لآن ﷺ نه هاتووه، یه کهم که سیك که ئهم وشه یه
به کارهینا (ابراهیم النخعي) رحمه الله بوو، که یه کیکه له زانایانی (تابعین)،
سهیر که ئهم وشه یه چهند ئالۆزی له نیوان خه لکدا دروست
کردووه^(۱).

وشه ی (المخیط) دووراو:

ج / به لام پیغه مبههری خوا ﷺ به گهله که ی نهوتووه (لا تلبسوا
المخیط) له بهر کراوی دووراو له بهر مه کهن، به لکوو پرسیار ی لی کراوه
که سی ئی حرام پۆش چی له بهر کات؟ فهرموویه تی: «لَا تَلْبَسُوا

(۱) "مجموع فتاوی و رسائل العثيمين" السؤال رقم ۶۱۵ (۲۲/۱۳۵).

الْقُمْصَ، وَلَا الْعَمَائِمَ، وَلَا السَّرَاوِيلَاتِ، وَلَا الْبَرَانِسَ، وَلَا الْخِفَافَ».

نایب کراس و شهروال و له پیکراوه کان و عه مامه و جامانه و خووف له بهرکات، باسی و شهی (المخیط) دوراوی نه کردوو به هیچ شیوهیه که، پیویسته له دهقه کان تیبگهین لهسه ره مه بهستی خاوه نه که^(۱).

س ۱۱ / که سیك (معوق أو مشلول) لاشه ی شهله لی ههیه و ناتهواوه و ناتوانیت ئی حرام له بهر بکات؟^(۲).

ج / به لی ده توانیت ئی حرام نه پوشتیت و عومره که ی بکات و له فیدییدا حیوانیک سهر بریت، یاخود خواردنی شش هه ژار بدات، یاخود سی رۆژ به رۆژوو بیت.

بهم شیوهیه زانایان برپاریان لهسه ره داوه (قیاس) لهسه ره سهرتاشین ﴿وَلَا تَحْلِقُوا رُءُوسَكُمْ حَتَّىٰ يَبْلُغَ الْهَدْيُ مَحَلَّهُ، فَمَن كَانَ مِنكُم مَّرِيضًا أَوْ بِهِ أَذًى مِّن رَّأْسِهِ، فَغُذِيَ مِّن صِيَامٍ أَوْ صَدَقَةٍ أَوْ نُسْكَ﴾ [البَقَرَة: ۱۹۶].

(۱) "مجموع فتاوی و رسائل العثيمين" السؤال رقم ۶۲۳ (۲۲/ ۱۴۰).

(۲) "مجموع فتاوی و رسائل العثيمين" السؤال رقم ۶۲۱ (۲۲/ ۱۳۸).

س ۱۲ / ئایا دروسته پشتینی (طبی) له ته و افدا، که هه ندیک به بی ئه وه ناتوانن برۆن، له گه ل ئه وه شدا دوورای پیوه یه؟^(۱).

ج / به لئ دروسته گهر دووراییشی پیوه بیته، دوورای مه به ست پی دوورینه وه نییه، به لکوو بهرگی دوورای له بهر کرد بیت.

س ۱۳ / گهر که سیك به جل و بهرگی خویه وه هاته ناو مه که وه به نییه تی هه ج کردن، پاشان له ناو مه که دا ئی حرام بیوشیت له بهر ئه وه ی ده سه لات پی نه زانیته؟^(۲).

ج / هه جه که ی دروسته، به لام کاره که ی هه رامه له دوو پرووه وه: یه که م: سنووری خوی به زاندوو، به له بهر نه کردنی ئی حرام له میقاته وه.

دووهم: فه رمانشکاندنی ده سه لاتداران، که فه رمانمان پیدراوه به گوێرا یه لئیان، له تاواندا نه بیت.

ئه وا پیویسته ته وه و داوی لیخوشبوون له خوا بکات و هه یوانیک سه ربهریت له مه که دا و بیبه خشیته وه به سه ره ژاراندا،

(۱) "مجموع فتاوی و رسائل العثمین" السوال رقم ۶۲۳ (۲۲/ ۱۴۰).

(۲) "مجموع فتاوی و رسائل العثمین" السوال رقم ۶۲۴ (۲۲/ ۱۴۰).

له بهر نه کردنی واجبیك له واجبه کانی حه ج و عومره، که پۆشینی ئیحرامه.

س ۱۴ / دروسته که سیك له ئیحرامدايه خوی بشوات و ئیحرامه که ی بگۆریت به ئیحرامیکی تر؟^(۱)

ج / به لئی دروسته خوی بشوات بۆ پاك و خاوینی، له بهرئه وهی پیغه مبه ری خوا ﷺ: «كَانَ يَغْتَسِلُ وَهُوَ مُحْرِمٌ»^(۲). خوی شۆردووه پاش ئه وهی ئیحرامی له بهر کردووه، وه دروسته ئیحرامه که ی بگۆریت به ئیحرامیکی تر.

س ۱۵ / حوكمی نه علیك چیه دوورینی پۆه بیئت؟^(۳)

ج / زانایان مه به ستیان به دووراو (المخيط) دوورین پۆه بوون نییه، ئه وهی دوورینه وهی پۆه بیئت دروسته، وه کوو نه عل و ... به لام خووف دروست نییه.

(۱) "مجموع فتاوی و رسائل العثيمين" السؤال رقم ۶۳۰ (۱۴۴/۲۲).

(۲) رواه البخاري (۱۸۴۰)، ومسلم (۱۲۰۵)، كِتَابُ الْحُجَّ، بَابُ جَوَازِ غَسْلِ الْمُحْرِمِ بَدَنَهُ وَرَأْسَهُ.

(۳) "مجموع فتاوی و رسائل العثيمين" السؤال رقم ۶۳۳ (۱۴۵/۲۲).

س ۱۶ / گەر به تهیاره هات ئیحرام چۆن بیهستیت؟^(۱).

ج / پێویسته له مالهوه خۆی بشوات، پاشان ئیحرام بپوشیت پیش نهوهی بگاته میقات، له گهڵ گهیهشته ئاستی میقات (تلبیه) و نییهت بینیت، دوانه کهوێت، له بهرئهوهی تهیاره خیرایه، له دهقیه کدا ماوهیه کی زۆر دهبرێت ... گەر به دوو دهقیقه یان سێ دهقیقه پیش ئاگادار کردنهوه بهسەر گهیهشتنی میقات (نییهت و تلبیه) بینیت باشه.

س ۱۷ / گەر ئیحرامی له بیر چوو له میقاتهوه تا تهیاره که تیپهر بوو، پاشان به سهیاره گهراپهوه بۆ میقات و ئیحرامی بهست، ئایا دروسته؟^(۲).

ج / بهڵێ دروسته، یاساکه وایه که دهبیته لهو شوێنهیهی به میقاتدا تێدهپهڕێت ئیحرام بیهستیت، گەر نهیهسته و نییهتی حه ج یان عومرهی هه بوو، گەر نه گهراپهوه بۆ میقات و لهو شوێنهوه بهستی که له میقات دهڕچوو؛ ئهوه دهبیته فیدیه بدات، وه گەر گهراپهوه بۆ میقات و ئیحرامی لهو یۆه بهست؛ ئهوا هیچی لهسەر نییه.

(۱) "مجموع فتاوی و رسائل العثیمین" السؤال رقم ۳۴۴ (۲۱/ ۲۹۰).

(۲) "مجموع فتاوی و رسائل العثیمین" السؤال رقم ۳۵۶ (۲۱/ ۳۰۱).

س ۱۸ / ئیحرام بهستن و تهلبیه له فروکه خانه وه پیش
دهر چوون؟^(۱).

ج / ئهوانه ی که به فروکه دین و له فروکه که دا پینان نالین به
کاتی گه یشتنی میقات، هیچیان لهسه ره نییه، گهر ئیحرام و نییهت و
تهلبیه له فروکه خانه که دا بکه ن پیش ههستانی ته یاره که.

س ۱۹ / ئایا نوێژی تاییهت ههیه بو ئیحرام بهستن؟^(۲).

ج / بو پۆشینی ئیحرام نوێژی تاییهت نییه، گهر نزیککی کاتی نوێژی
فهرز بوو ئهوا باش وایه پاش نوێژی فهرز که ئیحرام بیوشیت، وه گهر
خوی شوررد و کاتی نوێژی چیشتهنگاو بوو نوێژی کرد، یا سوننهتی
دهستنوێژی کرد و پاشان ئیحرامی پۆشی، ئهوه باشه، بهلام ئهوهی که
نوێژی تاییهت هه بیته بو پۆشینی ئیحرام له پیغه مبهری خواوه صلی الله علیه و آله
نه هاتوه.

(۱) "مجموع فتاوی و رسائل العثمین" السؤال رقم ۴۶۰ (۲۱/۳۸۷).

(۲) "مجموع فتاوی و رسائل العثمین" السؤال رقم ۴۷۹ (۲۲/۱۶).

س ۲۰ / که سیك پاش پۆشینی ئیحرام بیری چووه جلی ژیره وهی لایبات؟ ^(۱).

ج / هیچی له سه ره نییه، واته یه کسه ره لایبات، له بهرئه وهی له بیر چوون پاساوی شه رعییه، خوای گه وه ﷺ ده فره مویت: ﴿رَبَّنَا لَا تُؤَاخِذْنَا إِنْ نَسِينَا أَوْ أَخْطَأْنَا﴾ [البَقَرَة: ۲۸۶].

س ۲۱ / حوكمی خوشوردن به سابوونی بۆندار له کاتی ئیحرام پۆشیندا؟ ^(۲).

ج / هیچی له سه ره نییه، له بهرئه وهی بۆنه کهی به بۆن دانانریت و به کارناهنریت وه کوو بۆن، به لکوو بۆ پاکه ره وهیه.

س ۲۲ / ئایا دروسته پیاو له کاتی ئیحرامدا ده سکیش له ده ست بکات؟ ^(۳).

ج / دروست نییه پیاو ده سکیش له ده ست بکات، له بهرئه وهی

(۱) "مجموع فتاوی و رسائل العثیمین" السؤال رقم ۶۳۴ (۲۲/ ۱۴۵).

(۲) "مجموع فتاوی و رسائل العثیمین" السؤال رقم ۶۵۷ (۲۲/ ۱۶۰).

(۳) "مجموع فتاوی و رسائل العثیمین" السؤال رقم ۷۱۰ (۲۲/ ۲۰۰).

پیغمه بهر ﷺ ریگری کردووه پیاو خووف له پی بکات که داپوشینی قاجه، وه دهسکیشیش داپوشینی دهسته.

بویه ئافرهت تایبهت کراوه به له دهسته کردنی دهسکیش له سهردهمی پیغمه بهر دا ﷺ، عادهت وابووه ئافرهت له دهستی کردووه، پیاو له دهستی نه کردووه.

بۆنی خوش (عطر) به کارهینانی له ئیحرامدا

س ۲۳ / له پاش له بهر کردنی ئیحرام به له بیر چوون، ئافرهتیک بۆنی خوشی له خوی داوه و چاوی رشتوو؟^(۱)

ج / هیچی له سه ره نییه، له بهر نه وهی له بیرى چوو، به لام ده بیّت که پی زانی یه کسه ره بۆنه خوشه که ی لیبکاته وه به شۆردن، به لام چاو رشتن یه کیک نییه له هه رامکراوه کانی ئیحرام.

س ۲۴ / حوکمی به کارهینانی دهسپى ته ری بۆندار (معطر) و مه عجوونی ده م و دان و سابوونی بۆنخوش له ئیحرامدا؟^(۲)

ج / دهسپى ته ری بۆندار که بۆنه که ی به دهسته وه ده لکیت

(۱) "مجموع فتاوی و رسائل العثیمین" السؤل رقم ۶۴۲ (۱۵۲/۲۲).

(۲) "مجموع فتاوی و رسائل العثیمین" السؤل رقم ۶۴۵، ۶۴۶ (۱۵۵/۲۲).

دروست نيبه، بهلام نه گهر دهسرى وشكى بوندار بوو، وه كوو بونی سیو و نه عا بونی لیدهات؛ نه وه دروسته.

وه مه عجونى دهم و دان و سابوونى بوخوش دروسته، له بهرئه وهی بون نيبه، بهلكوو بونيكى پاكه ره وهی پاكه، نهك (عهتر و بونه كان بیت).

س ۲۵ / حاجیهك دهست ده دات له (حجر الأسود، ركن الیماني) و له و كاته دا بوندار كران؟^(۱).

ج / گهر بونه كه بلكیت به دهسته وه حهرامه و دروست نيبه، ده بیت زوو به زوو لی بکاته وه و بیشوات.

س ۲۶ / حوكمی ئاویك گولاو و نه عناعی تیكراییت و بخوریته وه له ئیحرامدا؟^(۲).

ج / ئاوی گولاو دروست نيبه، بهلام نه عناع دروسته، له بهرئه وهی بونه كهی وه كوو بونی سیو و میوه وایه (بونی سرووشتییه).

(۱) "مجموع فتاوی و رسائل العثمین" السؤال رقم ۶۴۷ (۱۵۵/۲۲).

(۲) "مجموع فتاوی و رسائل العثمین" السؤال رقم ۶۴۸ (۱۵۵/۲۲).

س ۲۷ / دروسته بۆنی خوش بدریت له بهرگی ئیحرام پیش له بهرکردن و چوونه ناو مه راسیمی حه ج و عومره وه؟^(۱).

ج / بۆنی خوش نادریت له ئیحرام، له بهرئه وهی پیغه مبه ری خوا ده فهرمویت: «لَا يَلْبَسُ الْمُحْرِمُ ثَوْبًا مَسَّهُ وَرْسٌ وَلَا زَعْفَرَانٌ»^(۲).

ئیحرامپوش نابیت بهرگیکی بۆندار کراو به وهرس و زه عفهران له بهر بکات، به لام لاشه ی خوی پیش (تلبیه) و نیه تی ئیحرام دروسته، به مهر جیک ئیحرامه که بۆندار نه کات و پیوه ی نه لکیت.

س ۲۸ / که سیك به ئیحرامه وه بۆنی عه تر بکات به نیه تی کرین؟^(۳).

ج / نه زانین و له بیر چوون هیچی له سه ر نییه، وه هه ندیک له زانایان ده لێن گهر بۆنی کرد به نیه تی تاقیکردنه وه ی جووری بۆنه که هیچی له سه ر نییه، له بهرئه وه ی مه به سه تی له خو دان و چیژ بردنی بۆنه که نییه.

س ۲۹ / هه ندیک له سه ر تاشه کان پیش سه ر تاشین جوړیک له عه تر

(۱) "مجموع فتاوی و رسائل العثیمین" السؤال رقم ۶۵۱ (۱۵۷/۲۲).

(۲) رواه البخاري (۱۸۳۸) بَابُ مَا يُنْهَى مِنَ الطَّيِّبِ لِلْمُحْرِمِ وَالْمُحْرَمَةِ، وَمُسْلِم (۱۱۷۷) كِتَابُ الْحُجَّ، بَابُ مَا يُبَاحُ لِلْمُحْرِمِ بِحَجٍّ أَوْ عُمْرَةٍ، وَمَا لَا يُبَاحُ وَبَيَانُ تَحْرِيمِ الطَّيِّبِ عَلَيْهِ.

(۳) "مجموع فتاوی و رسائل العثیمین" السؤال رقم ۶۵۳ (۱۵۸/۲۲).

و سابوونی بوخۆش ددهن له سهەر؟ ^(۱).

ج / ئه گهر عهتر بوو ناييت، دهبيت ريگري لييكهيت، بهلام بهس بوئيكي ناسك و ساده بوو وهكوو نهعناع ... ئهوه هيچي لهسهه نيهه (وه ههروهها شامپوش).

س ۳۰ / خواردنهوهی قاوهیهك بونی زهغههرانی تیدا بی؟ ^(۲).

ج / گهر بۆنه که ی مایه وه دروست نییه، بهلام گهر به هوکاری کولاندنه وه بۆنه که ی رویشتبوو ئه وه دروسته.

نینۆك كردن له ئیحرامدا (تقلیم الأظافر)

س ۳۱ / نینۆكم كردوو و نه مزانیوه كه حه رامه ^(۳).

ج / هیچت لهسهه نییه، له بهرئه وه ی کردووته و واتزانیوه هیچت لهسهه نییه، ئه وه ی ههر کارئیکی قه دهغه کراوی ئیحرام بکات به نه زانی و له بیرچوون و به بی بژارده ی خو ی؛ هیچي لهسهه نییه،

(۱) "مجموع فتاوی و رسائل العثيمين" السؤال رقم ۶۵۴، ۶۵۶ (۲۲/۱۵۸).

(۲) "مجموع فتاوی و رسائل العثيمين" السؤال رقم ۶۵۸ (۲۲/۱۵۸).

(۳) "مجموع فتاوی و رسائل العثيمين" السؤال رقم ۶۰۰ (۲۲/۱۲۲).

جیاوازی نیه له‌نیوان موو لی‌کردنه‌وه و نینۆك كردن و بۆنی خوش له‌خۆدان و له‌به‌رکردنی جل و به‌رگ و بی‌جگه له‌وانه، هه‌موویان له یه‌ك ئاستدان، له‌به‌رئه‌وه‌ی خوای گه‌وره‌ش ﷻ ده‌فه‌رمویت: ﴿رَبَّنَا لَا تُؤَاخِذْنَا إِن نَّسِينَا أَوْ أَخْطَأْنَا﴾ [البَقَرَة: ۲۸۶].

واته: خوايه لی‌مان نه‌گرت ئه‌وه‌ی به‌له‌بیرچوون و هه‌له‌ده‌یکه‌ین.

ئهم ده‌قه به‌شێوه‌یه‌کی گشتی ئاماژه‌ی پێده‌دات، وه‌ خوای گه‌وره ﷻ ده‌فه‌رمویت: ﴿وَلَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ فِيمَا أَخْطَأْتُمْ بِهِ، وَلَكِنْ مَا تَعَمَّدَتْ قُلُوبُكُمْ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَّحِيمًا﴾ [الْأَحْزَاب: ۵].

واته: تاوانبار نابن ئه‌وه‌ی که به‌هه‌له‌ده‌یکه‌ن.

به‌لام ئه‌وانه‌ی به‌بی‌باکی و ده‌ست ئه‌نقه‌ست ده‌یکه‌ن، خوای گه‌وره‌ش لی‌بۆرده و به‌به‌زه‌یه‌یه. (ئه‌مه گشتگیره بۆ هه‌موو رێگری و هه‌رامه‌کانی نوێژ و پۆژوو... ئه‌وه‌ی بیکات به‌نه‌زانی و له‌بیرچوون؛ تاوان و که‌فاره‌تی له‌سه‌ر نیه‌).

س ۳۲ / حوکمی نینۆك كردن چیه‌یه له‌کاتی ئی‌حرامدا؟ ^(۱).

ج / نینۆك كردن نابیت، له‌به‌رئه‌وه‌ی به‌شێکه له‌جوانی و

(۱) "مجموع فتاوی و رسائل العثيمين" السؤال رقم ۶۰۱ (۲۲/ ۱۲۳).

پازاندنه وه، له هه جيشدا ده بێت كه سه كه ئه وهى پێوه ديار نه بێت و (أشعث وأغبر) بێت، واته تۆزاوى و چلكنى.

زۆرى زانايان به يه كێك له ههرامكراوه كاني ئي حرام ناويان بردوه و ههرامه و ده لێن ئه وهى سى نينوك زياتر بكات ده بێت فېديه بدات. به ههرحال نابێت خۆت تووشى ئهم كارانه بكهيت كه له ناو زاناياندا شوينى راو بوو چوونى جياوازه.

سهر دا پۆشين و قاچ دا پۆشين له ئي حرامدا

س ۳۳ / ئايا دروسته سهرت دا پۆشيت كاتي ك كه له ئي حرامدايت؟^(۱).

ج / گهر ئافرهت بێت ئه وه دروسته، به لام بو پياوان دروست نيه، نه له كاتى خه ودا، وه نه له كاتى به خه بهر بووندا، وه گهر خه وتوو پاشان خه بهرى بووه وه بينى سهرى دا پۆشيوه؛ ده بێت لايبدا، وه هيچى له سهر نيه، له بهر ئه وهى خه وتوو هيچ حوكميكي له سهر نيه، پيغه مبه ﷺ ده فهرمويت: «رَفَعَ الْقَلَمَ عَنْ ثَلَاثٍ: عَنِ النَّائِمِ حَتَّى

(۱) "مجموع فتاوى و رسائل العثيمين" السؤال رقم ۶۰۴ (۲۲/۱۲۸).

يَسْتَيْقِظُ، ...»^(١).

س ٣٤ / ئایا دروسته‌ئوه‌ی که ئیحرامی له‌به‌ردایه‌ سه‌ری داپۆشیته‌ له‌به‌ر سه‌رما؟^(٢).

ج / نابیت سه‌ر داپۆشریته‌، به‌لام گه‌ر ترسی زیانی هه‌بوو بۆ سه‌ری وه‌کوو نازار و برین ...، ئه‌وا له‌کاتی سه‌رداپۆشیندا ده‌بیته‌ سی رۆژ به‌رۆژوو بیته‌، یاخود خواردنی شه‌ش هه‌ژار بدات، یاخود حه‌یوانیک سه‌ر به‌رپه‌ته‌، خوای په‌روه‌ردگار ده‌فه‌رمویت: ﴿أَوْ يَهْ أَدَى مِّن رَّأْسِهِ فَفِدْيَةٌ مِّن صِيَامٍ أَوْ صَدَقَةٍ أَوْ نُسْكِ﴾ [البَقَرَة: ۱۹۶].

س ٣٥ / حوکمی قاچ داپۆشین له‌کاتی خه‌ودا؟^(٣).

ج / هه‌یچ رێگرییه‌کی له‌سه‌ر نییه‌ بۆ پیاوان، به‌جگه‌ له‌ سه‌ر داپۆشین نه‌بیته‌.

---

(١) رواه أبو داود (٤٣٩٨)، والترمذي (١٤٢٣)، والنسائي في "الكبرى" (٥٥٩٦)، وابن ماجه (٢٠٤١)، وابن خزيمة في "صحيحه" (١٠٠٣)، وابن حبان في "صحيحه" (١٤٢)، وأحمد في "المسند" (٢٤٦٩٤)، والدارمي في "سننه" (٢٣٤٢)، وصححه الألباني في "المشكاة" (٣٢٨٧).

(٢) "مجموع فتاوى ورسائل العثيمين" السؤال رقم ٦٠٥ (١٢٨/٢٢).

(٣) "مجموع فتاوى ورسائل العثيمين" السؤال رقم ٦٠٦ (١٢٩/٢٢).

س ۳۶ / ئایا به تانییهك یان کارتۆنیك یان وه رهقهیهك بخاته سهر سهری؟ وه کوو سهر داپۆشین وایه؟^(۱).

ج / بهلێ دهیگرێتهوه، بهلام گهر ویستی سییهر بۆ سهری بکات؛ با بهرزی بکاتهوه له سهر سهری و پێوهی نه لکیّت (وه کوو چهتر).

س ۳۷ / حوکمی دهرخستنی دهست و قاچ له نوێژدا بۆ ئافرهتان؟^(۲).

ج / ههندیك له زانایان به عهورهتی دادهنن و دهلین دهبیّت داپۆشریّت.

وه ههندیك دهلین عهورهت نییه، دهرکهوتنیان نوێژ بهتال ناکاتهوه. باشتر وایه خۆی بپاریژیّت، دهرنه کهویتی له نوێژدا.

له پیکردنی گۆرهوی

س ۳۸ / ئایا دروسته ئافرهت یان پیاو گۆرهوی له بی بکات؟^(۳).

(۱) "مجموع فتاوی ورسائل العثمین" السؤال رقم ۵۹۰ (۱۱۰/۲۲).

(۲) "مجموع فتاوی ورسائل العثمین" السؤال رقم ۲۰۷ (۲۹۶/۱۲).

(۳) "مجموع فتاوی ورسائل العثمین" السؤال رقم ۷۰۶، ۷۱۰ (۱۹۷/۲۲)، (۲۰۰).

ج/ بۆ ئافرهت رینگه پیدراوه گۆرهوی له بێ بکات، بهلام بۆ پیاوان
حهرامه خووف و گۆرهوی ... وه ههروهها دهسکیشیش له دهست
بکات.

مستيله و ئالتوون له بهرکردن له ئیحرامدا

س ۳۹ / حوکمی له بهرکردنی ئالتوون و مستيله له ئیحرامدا و
ئه گهري ده رکهوتنی؟^(۱)

ج/ دروسته ئافرهتان کاتی ئیحرام چهنده ئالتوون و مستيله و بازنه
به کاربێن به بێ زیاده پرهوی، به مهرجی داپۆشینی له کاتی ئاماده بوونی
پیاوانی نامه حهردا.

تهوافی که عبه و (حجر الأسود والركن اليماني)

س ۴۰ / هه ندیک له خه لکی به هۆکاری بازنه دروستکردن به
چوارده وری ئافره تاندا له کاتی ته وافتا، پشت و روویان ده که وێته
پرووی که عبه وه؟^(۲)

(۱) "مجموع فتاوی و رسائل العثیمین" السؤال رقم ۷۱۳ (۲۲/ ۲۰۱).

(۲) "مجموع فتاوی و رسائل العثیمین" السؤال رقم ۷۹۷، ۷۹۸ (۲۲/ ۲۸۷).

ج / تهواف ده بیټ لای چه پت له که عبه بیټ، به پیچه وانوه تهوافه که دروست نییه، مهرجی تهواف ئه وهیه که که عبه بکه ویتته لای چه پته وه.

س ۴۱ / گهر که سیټک چهند تهوافیکی کرد و هیلاک بوو له بهر قهره بالخی، رویشته سه عاتیټک یان دوو سهعات ئیسراحتی کرد و پاشان هاته وه تهوافه کانی تری کرد، ئایا سه ره له نوئی بیکاته وه یان تهواوی بکات؟^(۱).

ج / ئه گهر نیوانیان دوورودریژ و زۆر بوو، وه کوو سه عاتیټک تا دوو سهعات؛ ئه وه واجبه سه ره له نوئی له تهوافی یه که مه وه ده سټیټیکاته وه، وه گهر کهم بوو وه کوو نوژی جه معات یان نوژی جه نازه؛ ئه وا لهو شوینه وه ده سټیټده کاته وه که وه ستاوه تیایدا، له بهر ئه وهی مهرجی تهواف و سهعی سهفا و مهروه به دوا داکردنی تهوافه کانه به بی پچران، که پیی دهوتریت (الموالاة).

س ٤٢ / ئایا به لای (حجر الأسود) دا تیپه ڕم و (الله أكبر) نه کهم، ته و افه که بکه مه وه؟ ^(١).

ج / (الله أكبر) کردن له ئاستی (حجر الأسود) له کاتی ته و افدا سوننه ته و واجب نییه، گهر به ئه نهقه ستیش نه یکهیت ته و افه کهت ته و اه و دروسته.

س ٤٣ / شان پرووتکردن له ته و افدا بو سییه م ته و افی سه ره تایه یا خود هه مووی؟ ^(٢).

ج / شان پرووتکردن بو ههر چهوت ته و افه کهیه، وه بو سییه می سه ره تا هه ره له یه، ده بیته ههر چهوت ته و افه که شانت پرووت بیته، شان پرووتکردن له پیش ته و اف و دواى ته و افدا نییه.

شان پرووتکردن (الاضبطاع) له یه کهم ته و افی هاتنه ناو مه که وه ده کریت، گهر ته و افی عومره بوو یان ته و افی (قدوم) چه جی (قران)، افراد) بوو، به لام له ته و افه کانی تر دا نا کریت.

(١) "مجموع فتاوی و رسائل العثمین" السؤال رقم ٨١٥ (٢٢/٣٠١).

(٢) "مجموع فتاوی و رسائل العثمین" السؤال رقم ٨١٧، ٨٢٢، ٨٢٧ (٢٢/٣٠٣، ٣٠٩، ٣١١).

س ۴۴ / حوكمی ته وافی رۆژانه چیه؟^(۱).

ج / گومان نییه كه ته وافی رۆژانه عیادهته، خوی پهروهردگار

دهفه رموی: ﴿وَطَهَّرَ بَيْتِي لِلطَّائِفِينَ وَالْقَائِمِينَ وَالرُّكَّعِ السُّجُودِ

﴾ [الحج: ۲۶].

وه زۆرکردنی سونهته، بهلام ئایا ته وافی باشه یان نوێژکردن؟
هه ندیک له زانایان دهلین ته وافی باشه، به تاییهت بۆ كهسانی
دهروهی مهككه، وه هه ندیک دهلین نوێژ باشه، بهلام رای دروست
ئهوهیه كامه یان زۆرتر سوودمه ندی و ملکه چی و ئاگالیوونی دلی
تیدایه ئهوه یان له پیشه.

س ۴۵ / ئایا سونهته به یهك دهست یان به ههردوو دهست سهلام

له (حجر الأسود) بکهیت، وه تیپه ربوون به بهردهم نوێژدا؟^(۲).

ج / سونهته به یهك دهست سهلام بکهیت، وه دهستیشی له گه لدا

ماچ ناکریت و ماچیشی بۆ هه لنادریت.

(۱) "مجموع فتاوی و رسائل العثيمين" السؤال رقم ۸۳۰ (۲۲/۳۱۳).

(۲) "مجموع فتاوی و رسائل العثيمين" السؤال رقم ۸۲۱ (۲۲/۳۰۸).

وه نابیت تیپهر بیت به بهردهم نوێزخویندا له ههرهم، نهو
 فهرمودانهی که لهم بارهیهوه هاتوو گشتین و تاییهتی تیدا نه کراوه،
 پیغه مبهرد عَلَيْهِ السَّلَام ده فهرمویت: «لَوْ يَعْلَمُ الْمَارُّ بَيْنَ يَدَيِ الْمُصَلِّيِّ مَاذَا عَلَيْهِ،
 لَكَانَ أَنْ يَقِفَ أَرْبَعِينَ خَيْرًا لَهُ مِنْ أَنْ يَمُرَّ بَيْنَ يَدَيْهِ»^(۱).

واته: نهوهی بزانیته چهند تاوانبار ده بیته که تیپهر ده بیته به
 بهردهم نوێزخوینی کدا؛ نهوا چل سال بووه ستیته باشتره تاوه کوو تیپهر
 بیت.

س ۴۶ / ئایا له کوتایی تهوافی ههوته مدا ده بیته سهلام و (الله اکبر)
 بکریته له ناستی (حجر الأسود) دا؟^(۲).

ج / له کوتایی تهوافی ههوته مدا سونهته نییه سهلام و (الله اکبر)،
 یان ده ستلیدان (حجر الأسود)، له بهر نهوهی تهواف کوتایی پیدیته،
 ده ستلیدان، یان سهلام و (الله اکبر) کردن له (حجر الأسود) بو
 سه رهتای کردنی تهوافه، نهك کوتاییه که ی.

(۱) رواه البخاري (۵۱۰) بَابُ إِثْمِ الْمَارِّ بَيْنَ يَدَيِ الْمُصَلِّيِّ، ومسلم (۵۰۷) بَابُ مَنْعِ الْمَارِّ بَيْنَ يَدَيِ الْمُصَلِّيِّ.

(۲) "مجموع فتاوی و رسائل العثمین" السؤال رقم ۸۴۷ (۲۲/ ۳۳۱).

س ۴۷ / نه گهر نه تتوانی دهست بیئت به (الركن الیمانی) دا ئایا سهلام و (الله أكبر) ی بو ده کریت؟^(۱).

ج / وتنی (الله أكبر) و سهلامکردن به دهست بو (الركن الیمانی) هیچ بنه مایه کی نییه، دهستیپاهینانی سونه ته.

س ۴۸ / نه گهر یه کیك له بیر ی چوو چهنده تهوافی کرد، یا سهعی کردوو، چی بکات؟^(۲).

ج / نه گهر نه یزانی شهش یا جهوت تهوافی کردوو، نهوا گهر گومانی لهسه ره یه کیکیان به هیژ بوو؛ نهوه کاری پیده کریت، وه گهر گومانی لهسه ره هیچ ژماره یه کیان یه کلا نه بووه وه نهوا لهسه ره ژماره کهمه که کار ده کهیت، وهك گومانی واییت پینجه مه یان شه شه مه تهوافیه تی یا سهعییه تی، به بی نهوه ی بو ی یه کلا بیته وه، نهوا پینجه مه که هه ژمار ده کات و دوو تهوافی تر دوا ی نهوه ده کات، وه ههروه ها سهعیکردنی نیوان سهفا و مهروهش به هه مان شیوه.

وه گهر تهوافیکی له بیر چوو له جهوت تهوافه که یا سهعیکردنه که

(۱) "مجموع فتاوی و رسائل العثمین" السؤال رقم ۸۵۰ (۲۲/۳۳۲).

(۲) "مجموع فتاوی و رسائل العثمین" السؤال رقم ۸۶۱، ۸۶۵ (۲۲/۳۴۶، ۳۴۸).

و نیوانیان زۆر نه كهوت؛ ئەوا تهوافه كهی بۆ زیاد ده كاتهوه، وه گهر
نیوانیان زۆر كهوت؛ ئەوا سهرله نوێ تهوافه كه ده كاتهوه، له بهرئهوهی
به دوا دا كرنی تهوافه كان (موالاة) مهرجیكى بههیزه بۆ عیبادته كان،
گهرچی هه ندیک به مهرجی دانانی.

س ۴۹ / له کاتی نوێژی تهراویح دا تهوافکردن باشه یان
نوێژکردن؟^(۱)

ج / باشتر نوێژی تهراویحه به جهماعهت له گهڵ موسولماناندا،
تاوه کوو عیبادهتییکی تایبهتی، دهتوانیت دواى نوێژی تهراویح تهواف
بکات.

س ۵۰ / دوو ڕکاته كهی دواى تهواف دهییت هه ره پشت (مقام
ابراهیم) هوه بیّت؟^(۲)

ج / له پشت (مقام) هوه باشتره، وه گهر له هه رشوینیکی دوورتر
بیّت و مه جالی ئاسانتر بیّت باشتره، گرنگ ئه وهیه (مقام) بخاته نیوان
خۆی و كه عبه وه گهر گونجا، وه گهر نا له هه رشوینیکی تر بیّت له

(۱) "مجموع فتاوى ورسائل العثيمين" السؤال رقم ۹۱۷ (۲۲/۳۹۵).

(۲) "مجموع فتاوى ورسائل العثيمين" السؤال رقم ۹۲۱، ۹۲۸ (۲۲/۴۰۶).

حهردم دروسته، له بهرئه وهی پاراستنی خودی عیاده ته که له پیشتره تاوه کوو شوینی عیاده ته که.

س ۵۱ / ههله کانی دوو رکاته کهی دواى ته واف؟^(۱).

ج /

یه کم له ههله کان: خه لکانیک وا گومان ده بن که ده بیت له دواى (مقام ابراهیم) وه بیت، نزیك لی، که ده بنه هوکاری قهره بالعی و ئازار بو ته و افکاران، ئه وانه مافیان له ویدا نییه، به لکوو مافی ته و افکارانه، ده بیته هوکاری شهر و فیتنه و ئازاری موسولمانان، وه ده بیته هوکاری ئه وهی ته و افکاران پشت و پروو بکه نه که عبه، که بوخوی تیکدانی مهرجیکی ته و افه، که ده بیت لای چه بیان له که عبه بیت، ئه وهی ئه وه بکات مافی ریزی نییه، له بهرئه وهی سته مکار و سنوور به زینه.

ههله ی دووهم: هه ندیک له خه لکی نویره که دریز ده که نه وه له قورئاخویندن و رکوع و سجده، ئه مانه پیچه وانه ی سونه تی پیچه مبه رن ﷺ، له بهرئه وهی پیچه مبه ر ﷺ سووره تی ﴿قُلْ يٰۤاَيُّهَا الْكَافِرُوْنَ﴾

و ﴿قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ﴾ ی تیدا خویندوووه.

ههله‌ی سییه‌م: خه‌لکی دوا‌ی ئه‌م دوو رکاته ده‌ست ده‌که‌ن به دوو‌عاکردنیکی دوو‌ر و دریژ، دوو‌عاش دوا‌ی ئه‌م دوو رکاته دروست نییه، له‌به‌رئه‌وه‌ی پیغه‌مبه‌ر ﷺ نه‌یکردوووه و به موسولمانانی رانه‌گه‌یانددوووه ... پیچه‌وانه‌ی سوننه‌ته.

ههله‌ی چواره‌م: یه‌کیکی تر له بیدعه‌کان ئه‌وه‌یه که خه‌لکانیک ده‌وه‌ستن له‌لای (مقام ابراهیم) و ده‌ست ده‌که‌ن به دوو‌عاکردنیکی دوو‌ر و دریژ.

س ۵۲ / ئایا نوژی‌ی فه‌رز له بریتی دوو رکاتی دوا‌ی ته‌واف ده‌که‌و‌یت؟ ^(۱).

ج / رای جیاوازی له‌سه‌ره لای زانایان، به‌لام باش وایه دوو رکاتی سه‌ربه‌خوی بۆ بکات.

دهستنوێژ بۆ تهواف

س ۵۳ / ئە گەر دهستنوێژ بشکێت له کاتی تهوافدا حوکمی چیه^(۱).

ج / شیخ الإسلام (ابن تیمیة) رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ دهلیت: ئە گەر دهستنوێژ بشکێت؛ بهردهوام دهیبت له تهوافکردندا و پێویست نییه، له بهرئهوهی یه کێک له مهرجه کانی تهواف دهستنوێژ نییه.

ئهم قسهیهی (ابن تیمیة) رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ راست و دروسته، له بهرئهوهی بهلگه نییه له سهر به مهرجی دهستنوێژ بۆ تهوافکردن.

ئهم رایهیی (ابن تیمیة) رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ دروسته و فهتوای پێ ددهین، بهلام گومان نییه تهوافکردن به دهستنوێژهوه چاکتره و له پێشتره، وه به دهستنوێژهوه هۆکاری رای جیاوازی هیچ له سهر دروست نهبووه و دهرحونه له را جیاوازه کانی نیوان زانایان.

پاکهیی (ابن تیمیة) رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ ئهوهی پیاچوونهوهی بهلگه کانی بکات، بۆی پووندهیتهوه له بههیزی بهلگه کانی و پهسهندی پاکهیی.

بهلام که تهواف تهواو بوو دهیبت دهستنوێژ بگرێتهوه بۆ دوو

(۱) "مجموع فتاوی و رسائل العثيمين" السؤال رقم ۸۷۶، ۸۸۱، ۸۸۲، ۸۸۵، ۸۸۶ (۲۲/ ۳۶۱،

رکاته که ی دوای ته واف، له بهرئه وه ی دهستنوئژ مهرجه بو نوئژ به کۆدهنگی زانایان.

س ۵۴ / ئایا خوین دهستنوئژ دهشکینیت؟ ^(۱).

ج / خوین بهربوونی برین ئیمه دهلین دهستنوئژ ناشکینیت ههرچهنده زۆر بیت، له بهر نه بوونی به لگه ی راست و دروست بو شکاندنی، خوینیک له پیش و پاش نه یه ته دهره وه دهستنوئژ ناشکینیت.

بینینی که عبه له کاتی ته وافدا

س ۵۵ / ئایا مهرجه بینینی که عبه له کاتی ته وافدا؟ ^(۲).

ج / مهرج نییه.

چوونه ناو مزگه ووتی ههره می مه که وه

س ۵۶ / هه له هه یه له چوونه ناو ههره می مه که وه له لایه ن حاجییانه وه؟ ^(۳).

(۱) "مجموع فتاوی و رسائل العثیمین" السؤال رقم ۸۹۱ (۲۲/ ۳۷۰).

(۲) "مجموع فتاوی و رسائل العثیمین" السؤال رقم ۹۶۲ (۲۲/ ۴۳۴).

(۳) "مجموع فتاوی و رسائل العثیمین" السؤال رقم ۷۹۳ (۲۲/ ۲۸۴).

ج/ به لئی.

یه کهم: حاجی و عومره کاران وا گومان ده بهن که ده بیته له ده رگای تاییه تییه وه بچنه حهره مه وه، هه ندیک وا گومان ده بهن که ده بیته عومره کار له ده رگای (عومره) وه بچینه ژووره وه، وه هه ندیک ده لئین ده بیته له ده رگای (باب السلام) وه بچینه ژوور، له ده رگا کانی تره وه تاوانبار ده بیته، یاخود باش نییه (مه کروهه).

دووهم: داهینانی دووعای تاییه ت بو چوونه مزگه وته وه و کاتی بینینی (که عبه)، به بی ته وه ی له سونه تدا هاتیته.

سییه م: وا گومان ده بهن (تحية المسجد) ی حهره م ته وافر دنه، واته هه رکاتیک چوو ه حهره مه وه ده بیته ته وافر بکات، له سه ره قسه ی هه ندیک له زانایان که ده لئین (تحية المسجد) ی حهره م ته وافر.

له راستیدا وانیه و حهره م وه کوو هه موو مزگه وتیک وایه، گهر چوو ته ژووره وه بو دانیشتن یان نوژکردن یان وانه ی زانسته شه رعییه کان، به بی نه ته ی ته وافر؛ سونه ت وایه دوو رکات نوژ بکهیت، له سه ره ته و فرمووده یه که پیغه مبه ره ﷺ ده فره مویت: «إِذَا

دَخَلَ أَحَدُكُمُ الْمَسْجِدَ، فَلَا يَجْلِسُ حَتَّى يُصَلِّيَ رَكْعَتَيْنِ^(۱). چوویتنه مزگهوت دامه نیشه تاوه کوو دوو رکات نویژ ده کهیت.

بهلام گهر چوویتنه ژووره وه بو ته وافر دین، جا ته وافی عومره بیت یاخود حج، یاخود سوننهت، ئەوا ته وافه که بهر (تحیة المسجد) ده کهویت، گهر دوو رکات نویژی (تحیة المسجد) یش نه کهیت، وه به تاییهت له دوا ی ته وافه که شه وه دوو رکات نویژ ههر ده کهیت، مه بهستی زانایانیش بهم جوړه یه له قسه که یاندا که ده لّین (تحیة المسجد) ی حهر دم ته وافه.

تیپه رپوون به بهردهم نویژ خویندا له حهر دم

س ۵۷ / ئایا تاوانبار ده بین گهر به بهردهم نویژ خویندا برۆین له حهر دمدا؟^(۲).

ج / به شیوه یه کی گشتی تاوانبار ده بیت گهر به بهردهم نویژ خوینی کدا تیپه ر بیت، جیاوازی نییه له نیوان مه که و بیجگه له مه که دا.

(۱) رواه البخاري (۱۱۷۱) بَابُ مَا جَاءَ فِي التَّطَوُّعِ مَثْنَى، ومسلم (۷۱۴).

(۲) "مجموع فتاوی و رسائل العثيمين" السؤال رقم ۶۲۵، ۸۲۱ / (۲۲ / ۳۳۰).

له بهرئه وهی پیغه بهر ﷺ ده فهرمویت: «لَوْ يَعْلَمُ الْمَارُّ بَيْنَ يَدَيِ الْمُصَلِّيِّ مَاذَا عَلَيْهِ، لَكَانَ أَنْ يَقِفَ أَرْبَعِينَ خَيْرًا لَهُ مِنْ أَنْ يَمُرَّ بَيْنَ يَدَيْهِ»^(۱). گشتیه، وه هیچ شوینیکی تیدا تایه تمه نه کردوه.

س ۵۸ / مه بهست له (ما بین یدیه) له بهر دهه نوێز خویندا چیه؟^(۲).

ج / ههندیك له زانا یان دهلین سنووری (ستره) سی باله، واته نزیکه ی مهتر و نیویك، وه ههندیك دهلین كوئای شوینی سوجه که یه تی، له بهرئه وهی له نوێزدا ههر ئه وهنده ی پیویسته، ئهم رایه به هیز و راسته لای من، واته ئه گهر نوێز خوین (ستره) ی نه بوو له پیش نوێزه که ی (ئهو تا شوینی سوجه که ی "ستره" یه).

(۱) رواه البخاري (۵۱۰) بَابُ إِثْمِ الْمَارِّ بَيْنَ يَدَيِ الْمُصَلِّيِّ، ومسلم (۵۰۷) بَابُ مَنْعِ الْمَارِّ بَيْنَ يَدَيِ الْمُصَلِّيِّ.

روونکردنه وه یه کی شیخ (ابن باز) رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ ده لیت: به لام ئه وهی ږوو ده دات له حهره می مه کهه (تیه ږبوون به بهر دهه نوێز خویندا) ئه وه عفر وه لای زانا یان، له بهرئه وهی له حهره می توانای خو ږا راستن نییه، له بهر قهره بالغی، به تایهت له کاتی حه جدا، ئهمه به تایهت ده گیریت له گشتی فهرمووده که دا، که واته له کاتی زۆر پیویستدا نه بیست ههر به حهره می ده میتنه وه. "مجموع فتاوی ابن باز" (۱۵۲/۲۵).

(۲) "مجموع فتاوی ورسائل العثیمین" السؤال رقم ۶۱۴ (۲۲/۳۲۱).

سه عی نیوان سه فا و مهروه

س ۵۹ / حوکمی دهست ههله برین له کاتی (الله اکبر) کردنی سهر سه فا؟^(۱)

ج / نهوانه ی ههردوو دهستیان ههله ده برن وه کوو دابهستنی نوێژ لهسەر سه فا، هیچ بنه مایه کی شه عی نییه، وه هه مان شیوهش ده که ن بهرامبه (حجر الأسود)، به لکوو بو سهر سه فا ده بیته دهسته له برینیان وه کوو دهسته له برینی دوو عاکردن بیته، وه له بهرامبه (حجر الأسود) و تیپه برین پیایدا ده بیته به یه که دهست بیته، نهویش دهستی راست بیته.

س ۶۰ / کهسی که سه عی سه فا و مهروه ده کات پیش تهواف، وه له مهروه دهسته پیاده کات پیش سه فا؟^(۲)

ج / سه عی نیوان سه فا و مهروه که ی دروست نییه، ده بیته دوای تهواف بیکاته وه، له بهرته وه ی له شوینی خۆیدا نییه.

دهسته پیکردن له مهروه وه بو سه فا به تاله، ده بیته بیکاته وه.

(۱) "مجموع فتاوی و رسائل العثمین" السؤال رقم ۹۶۶ (۲۲/۴۳۶).

(۲) "مجموع فتاوی و رسائل العثمین" السؤال رقم ۸۲۹ (۲۲/۳۱۳).

س ۶۱ / نیوانخستنی نیوان تهواف و سهعی نیوان سهفا و مهروه چهنده؟^(۱).

ج / نیوانخستنی تهواف و سهعی کاتی دیاریکراوی نییه، (موالاة) بهدواداگردنی (نیوان نهخستن) تهواف و سهعی مهرج نییه، گومانمان نییه که باشتره (واته نیوانخستنی تینه کهویت)، لهبه ره وهی پیغمبه صلی الله علیه و آله له گهل تهوافی کردووه پاش نهوش سهعی سهفا و مهروهی کردووه، کهواته سوننه ته و واجب نییه.

س ۶۲ / نه گهر عومره کار سهعی سهفا و مهروهی پیشخست بهسه ره تهوافی که عبه دا، چی لهسه ره؟^(۲).

ج / گهر سهعی پیشخست و پاشان تهوافی که عبهی کرد؛ نهوه بهس سهعی سهفا و مهروه ده کاته وه، لهبه ره وهی (ترتیب) بهدوای یه کداکردن واجبه، لهبه ره وهی پیغمبه صلی الله علیه و آله بهدوای یه کدا کردوویه تی و فره موویه تی: «لِتَأْخُذُوا عَنِّي مَنَاسِكَكُمْ»^(۳). کاره کانی

(۱) "مجموع فتاوی و رسائل العثیمین" السؤال رقم ۹۴۰ (۲۲/۴۲۱).

(۲) "مجموع فتاوی و رسائل العثیمین" السؤال رقم ۹۴۲، ۹۴۳ (۲۲/۴۲۲).

(۳) رواه مسلم (۱۲۹۷)، وأبو داود (۱۹۷۰)، وأحمد في "المسند" (۱۴۱۹).

حه ج و عومره له منه وه رهگرن، بهلام پیشخستنی له هه جدا دروسته.

س ۶۳ / ئایا سهعی له سهفاوه بۆ مهروه، وه له مهروه وه بۆ سهفا یه کیکه یان دووان؟^(۱)

ج / سهعی له سهفاوه بۆ مهروه یه که سهعییه و له مهروه شه وه بۆ سهفا سهعی دووه مه، بهم شیوه دلناییه له کاری پیغمبه صلی الله علیه و آله و کۆدهنگی موسولمانانی لهسه ره.

س ۶۴ / ئایا هه ندیک له تهوافی نیوان سهعییه کانی سهفا و مهروه به بی بیته و هه ندیکشی به عه ره بانه بیته دروسته؟^(۲)

ج / بهلێ دروسته، له به ره وه ی خیزانی پیغمبه صلی الله علیه و آله به سواری حوشت تهوافی کردوه.

س ۶۵ / نه گهر بووه ستیت له هه ندیک تهوافی سهعی سهفا و مهروه بۆ پشوودان و پاشان ده ستیبه که یته وه دروسته؟^(۳)

(۱) "مجموع فتاوی و رسائل العثیمین" السؤال رقم ۹۴۶ (۲۲/ ۴۲۴).

(۲) "مجموع فتاوی و رسائل العثیمین" السؤال رقم ۹۵۱ (۲۲/ ۴۲۸).

(۳) "مجموع فتاوی و رسائل العثیمین" السؤال رقم ۹۵۲ (۲۲/ ۴۲۸).

ج/ بهلێ دروسته بڕواته دهريشه وه بۆ پيويستی و دهستويژ، ياخود ناو خواردنه وه.

س ۶۶ / له بهر قهره بالغي سه عی يه كه می نيوان سه فا و مهروه ی له قاتی يه كه م تهواو كردوو و پاشان چووته قاتی سهروه، ئايا يه كه م سه عی به تاله؟^(۱).

ج/ به تال نيه و له دووهم سه عيه وه دهستپيڤه كاته وه، له بهرئه وه ی شوينه كان شوینی سه عی نيوان سه فا و مهروه، نيوانيشی زۆر ناکه ویت.

س ۶۷ / كه سيك نه توانييت بچيته سهر سه فا، سنووری دياريكراوی كوييه؟^(۲).

ج/ سنووری دياريكراوی نيوان سه فا و مهروه كه واجب بيت سنووری كۆتايی رپگهي عه ره بانه كانه، وه گهر مه تريك بچيته پيشتر نهوا سه عيه كه ی تهواوه.

وه ئافره تيش ههروه له ی سی تهوافی يه كه می كه عبه و نيوان سه فا و

(۱) "مجموع فتاوی و رسائل العثيمين" السؤال رقم ۹۵۵ (۲۲/ ۴۲۹).

(۲) "مجموع فتاوی و رسائل العثيمين" السؤال رقم ۹۶۷، ۹۶۹ (۲۲/ ۴۳۷، ۴۳۸).

مهروهی لهسەر نییه.

س ٦٨ / ههله کانی سهفا و مهروه؟ ^(١).

ج / یه کم: نیه تهینان بۆی (نیه تمه جهوت تهوافی ...).

دووه م: دهسته لبرین وه کوو دهسته لبرینی (الله اکبر) ی نوێژ.

سییه م: ههروه له نه کردن له نیوانیاندا.

چوارهم: وتی ﴿إِنَّ الصَّفَا وَالْمَرْوَةَ مِنْ شَعَائِرِ اللَّهِ...﴾ [البَقَّة: ١٥٨].

لهسەر مهروه، یاخود هه موو جار لهسەر سهفا.

پنجهم: تاییه تکردنی هه موو سهعییه ک به دوو عایه کی تاییه ت.

شه شه م: دهسته یکردن له مهروه وه.

جهوته م: دانانی سهعییه ک له سهفا وه بۆ سهفا که ده کاته (١٤)

تهواف.

هه شه م: تهواف کردنی نیوان سهعی و سهفا و مهروه به بی مهراسیمی

عومره و جه ج، وه کوو تهوافی که عبه.

نوێژ له مزگه وته كاني چوارده وری هه ره مدا

س ٦٩ / ئایا پاداشتی نوێژی هه ره م تاییه ته به هه ره مه وه، یا خود هه مه و مزگه وته كاني هه ره م ده گریته وه؟^(١).

ج / پاداشتی نوێژ له (مسجد الحرام) دا تاییه ته به و مزگه وته ی که که به ی تیدایه و بهس، مزگه وته كاني سنووری هه ره م نایانگریته وه، له بهرئه وه ی پیغه مبه ر ﷺ ده فره مویت: «صَلَاةٌ فِيهِ أَفْضَلُ مِنْ أَلْفِ صَلَاةٍ فِيمَا سِوَاهُ مِنَ الْمَسَاجِدِ، إِلَّا مَسْجِدَ الْكَعْبَةِ»^(٢).

ئه مه رای به هیز و دروسته، به گشتی (مسجد الحرام) ئه و مزگه وته یه که که به ی تیدا بیت، خوی گه وه عَزَّجَلَّ ده فره مویت: ﴿وَلَا تُقْبَلُوهُمْ عِنْدَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ﴾ [البَقَّة: ١٩١]، ﴿وَعِمَارَةَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ﴾ [التَّوْبَة: ١٩]، ﴿فَلَا يَقْرَبُوا الْمَسْجِدَ الْحَرَامَ﴾ [التَّوْبَة: ٢٨]. وه پیغه مبه ریش ﷺ ده فره مویت: «لَا تُشَدُّ الرَّحَالُ إِلَّا إِلَى ثَلَاثَةِ مَسَاجِدَ: الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ، وَمَسْجِدِ الرَّسُولِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ،

(١) "مجموع فتاوی و رسائل العثيمين" السؤال، (١٦٣/٢٠)، (٣٩٥/١٢).

(٢) رواه مسلم (١٣٩٦) كتاب الحج، باب فضل الصلاة مسجدي مكة والمدينة.

وَمَسْجِدِ الْأَقْصَى^(۱).

گهر ریگهی سه‌هه‌ر بۆ عیبادت تایبته‌ی بیت به‌و مزگه‌وته‌ی که که‌عه‌ی تیدا بیت؛ که‌هاته‌ی پاداشتی سه‌ه‌ه‌زاره‌که‌ی تایبته‌ی به‌وه‌وه‌، گومان نییه‌ نوێژ له‌ سنووری هه‌ره‌مدا خیری زیاتره‌ تا ده‌ره‌وه‌ی هه‌ره‌م، به‌لام پاداشتی سه‌ه‌ه‌زاره‌که‌ی ناگیرته‌وه‌ وه‌کوو مزگه‌وتی هه‌ره‌م که‌ که‌عه‌ی تیدایه‌، ئهم رایه‌ به‌هێز و ته‌واوه‌.

نوێژی سوننه‌ت له‌ هه‌ره‌مدا

س ۷۰ / ئایا نوێژی سوننه‌ت بکری‌ت له‌ هه‌ره‌مدا له‌به‌ر پاداشته‌ زۆره‌که‌ی؟^(۲).

ج / کارکردن به‌ سوننه‌ت له‌پێشتره‌، پێغه‌مبه‌ر ﷺ ده‌فه‌رموێت: «أَفْضَلُ الصَّلَاةِ صَلَاةُ الْمَرْءِ فِي بَيْتِهِ إِلَّا الْمَكْتُوبَةَ»^(۳). باشترین نوێژ له‌ ماله‌وه‌یه‌ بێجگه‌ له‌ فه‌رزه‌کان، وه‌ له‌ پێغه‌مبه‌ره‌وه‌ نه‌گوازراره‌ته‌وه‌ که‌ نوێژه‌ سوننه‌ته‌کانی له‌ مزگه‌وت کردبێت، بێجگه‌ له‌وانه‌ی که‌ تایبته‌

(۱) رواه البخاري (۱۱۸۹)، ومسلم (۱۳۹۷).

(۲) "مجموع فتاوی ورسائل العثيمين" السؤال رقم ۸۶۰ (۱۴/۲۸۸)، (۲۰/۱۶۷).

(۳) رواه البخاري (۷۳۱)، ومسلم (۷۸۱). وابن خزيمة في "صحيحه" (۱۲۰۴)، وأحمد في "المسند"

ج / فهرز و سونهت ده گریته وه، هه موو نوێژێک له حهره می مه که که دا خیره که ی سه د هه زار نوێژه، بۆ نموونه (تحية المسجد) له حهره می مه که که دا خیری سه د هه زار (تحية المسجد) ه.

نوێژی سونهت بۆ (مسافر) و قورئا نخویندن و ته راویح و پۆژوو له حهره مدا

س ۷۳ / چی باشتره بۆ (مسافر) سونهتی ره واتیی پیش و پاشی فهرزه کان و کردنی سونهت به گشتی یا خود بهس سونهتی پیش به یانی و نوێژی ویتز؟^(۱)

ج / (مسافر) باشتر وایه هه موو جوژه کانی سونهت بکات، شه ونوێژ و نوێژی (ضحی) و (الاستخارة) و هه موو سونهته کان، بیجگه له ره واتیی پیش و پاشی نوێژه فهرزه کان نه بیته، به لام باقی سونهته کان ده توانیت بکات، گهر که سیك له حهره مدا نوێژی سونهتی زۆر کرد؛ هیچ ریگریهك نییه له سه ری و پیتی ناوتریت پیچه وانهی سونهته.

(۱) "مجموع فتاوی و رسائل العثیمین" السؤال رقم ۹۲۱ (۱۴/۳۵۶).

س ۷۴ / کهسانیک له دوروه وه دین بو حهره می مه کهکه بو
(اعتکاف) له دهی کوتایی ره مه زاندا، به لام سوننه تی (الرواتب) ی پیش
و پاشی نویژه فهرزه کان ناکه ن؟^(۱).

ج / له راستیدا نهو کهسه ی که خوی پهروه درگار منه تی خوی
پیسه خشی که بگاته نهو حهره مه، پیویسته نویژ زور بکات، له نویژه
دیاریکراوه سوننه ته کان، یاخود لهو نویژانه ی که دروسته، نهو
کهسه ی لهه شوینه بیت سوننه تی گشتی (النوافل المطلقة) ههیه بو ی،
واته گهر (مسافر) نویژه ره واتیه کان نه کات، مانای نهو نییه بلین
هیچ نویژ مه که، به لکرو ده لین: نویژ بکه و زوریشی بکه، نویژ
باشترین شته، بویه ئیمه هانی نهو برایانه مان ده دهین که نویژه
سوننه ته کان و نویژی تریش زور بکه نه لهه مزگه وتی حهره مه دا، گهر
(مسافر) یش بن، له بهر نه وه ی پیغه مبه ری خوا ﷺ سه فهر ریگر نه بوو
بو ی له کردنی نویژی سوننه ت، به لکرو نویژی سوننه تی نیوه رۆ و
مه غریب و عیشای نه ده کرد، به لام پاشماوه ی سوننه ته کانی تر به
سوننه تی ده مینه وه، بویه لهه بابه ته دا هیچ ئالوزیه ک نییه.

(۱) "مجموع فتاوی و رسائل العثمین" (۱۶۷/۲۰).

س ۷۵ / نوێژێک له حهره می مه ککه دا سه ده هزاره، ئایا قورئانخوین هه مان پاداشتی ده ستده که ویت؟ ^(۱).

ج / ژماره ی پاداشتی نوێژ دلنیا به، به لام قورئانخویندن و خیر و رۆژوو گرتن هیچ له باره ی پاداشته کانی وه نه هاتوو وه کوو ژماره ی دباریکراو، به لام پاداشتی زۆر ده یگرته وه له خیر و رۆژوو و زیکر و خویندنی قورئان، هه موویان پله و پایه ی به رزیان هه یه، به لام ژماره ی تایبه تیان له سه ره نییه.

س ۷۶ / ئایا پاداشتی رۆژوو له حهره می مه ککه دا وه کوو پاداشتی نوێژ وایه؟ ^(۲).

ج / وه لامان بو ئه م پرسیاره ده لێن: زانایان بنه مایه کی یاسایان هه یه، که چاکه کردن پاداشتی به گوێره ی شوین و کات زیاد ده کات، زانایان به مه ئه وه یان وه رگرتوو که رۆژوو له مه ککه دا خیری زیاتر و پله و پایه ی باشتره تا شوینی تر، به هوکاری به رپۆتری شوینه که یه وه.

(۱) "مجموع فتاوی ابن باز" (۲۲ / ۳۰).

(۲) "مجموع فتاوی و رسائل العثیمین" السؤال (۱۶۷ / ۲۰).

نایا ده توانریت زیاد له (۱۱) رکات نوێژی ته راویح بکریت؟

س ۷۷ / نوێژی ته راویح زیاد له (۱۱) رکات؟ ^(۱).

ج / وهنا نقول: لا ينبغي لنا أن نغلو أو نُفَرِّطَ، فبعض الناس

يغلو من حيث التزام السنّة في العدد، ...

پێویسته زیاده‌پره‌وی و که‌م‌پره‌وی نه‌که‌ین له سونه‌تدا، هه‌ندێک زیاده‌پره‌وی ده‌که‌ن له‌پرووی ژماره‌وه، ده‌لێن دروست نییه‌ زیاد له‌و ژماره‌یه‌ی که له سونه‌تدایه، دژایه‌تییه‌کی زۆر توندی له‌سەر ده‌که‌ن، ده‌لێن تاوانبارن، بێگومان ئه‌مانه هه‌له‌ن، چۆن تاوانبارن کاتی‌ک پرسیار له پێغه‌مبه‌ر ﷺ کراوه ده‌رباره‌ی شه‌و نوێژ، فه‌رموویه‌تی: «مَثْنَى مَثْنَى» دوو دوو.

تاییه‌تی نه‌کردوو به ژماره‌یه‌که‌وه، له‌به‌رئه‌وه‌ی تاییه‌تی نه‌کردوو به ژماره‌یه‌که‌وه که‌واته فراوانی تێدایه ئه‌م کاره.

بۆ نوێژخوێن هه‌یه سه‌د رکات بکات و کۆتایی به رکاتی‌ک ویت بێیت.

وه ئه‌و فه‌رمووده‌یه‌ش که پێغه‌مبه‌ر ﷺ فه‌رموویه‌تی: «صَلُّوا كَمَا

(۱) "الشرح المتع على زاد المستقنع" (۴/ ۵۳).

رَأَيْتُمُونِي أَصْلِي^(۱)، له چوئیتیدایه، بهلام له ژماره دا نه خیر، مه گهر دهقیك ژماره كه دیاری بكات.

كهواته ناییت توندی كهین له کاریكدا كه فراوانی تیدایه، تا دهبینین ههندیك لهو برایانه ئیمامه كان به بیدعه كار ناو ده بهن و له مزگهوت ده چنه دهر وه و ئهم پاداشته یان له دهست دهر ده چیت كه پیغه مبه ر صلی الله علیه و آله ده فهرمویت: «إِنَّهُ مَنْ قَامَ مَعَ الْإِمَامِ حَتَّى يَنْصَرِفَ كُتِبَ لَهُ قِيَامُ لَيْلَةٍ»^(۲).

واته: ئه وهی له گهل ئیمامدا نوێژ بكات تا كۆتایی نوێژه كه؛ پاداشتی نوێژی هه موو شه وه كهی بۆ ده نوووسریت.

وه نوێژ ناكهن و ریزه كان ده پچرین، وه رهنگه دهستبكه ن به قسه كردن و نوێژ له خهلكی تیکبدن، كه هه موو ئه مانه هه له ن.

(۱) رواه البخاري (۶۳۱).

(۲) رواه أبو داود (۱۳۷۵)، والترمذي (۸۰۶)، والنسائي في (۱۳۰۰)، وابن خزيمة (۲۲۰۶)، وابن حبان (۲۵۴۷)، وصححه الألباني في "الإرواء" (۴۴۷)، و "صحيح الجامع الصغير" (۲۴۱۷).

(اعتكاف) له چه ره مدا

س ۷۸ / حوكمي (اعتكاف) لهو سي مزگه وته دا؟^(۱).

ج / (اعتكاف) بي جگه لهو سي مزگه وته (چه ره م و مه دينه و قودس) دروسته و تاييه ت نيه بهو سيانه وه، ئه مه راي مه زه به ي ئيمام (أحمد والشافعي ومالك وأبو حنيفة) به رَحْمَهُمُ اللَّهُ، وه كه خوي گه وه ده فهرمويت: ﴿وَأَنْتُمْ عَاكِفُونَ فِي الْمَسْجِدِ﴾ [البَقَرَة : ۱۸۷]. وشه ي (مساجد) گشتيه بو هه موو مزگه وته كاني سهر رووي دونيا، زور دووره خوي گه وه مه به ستي به وته كه ي كه مينه يه كي كه م بيت، وه فهرمووده كه ي (حذيفة بن اليمان) رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: «لَا اِعْتِكَافَ إِلَّا فِي الْمَسَاجِدِ الثَّلَاثَةِ»^(۲). گهر له ره خنه سه لامه ت بيت ئه وه مه به ستي (نفي الكمال) ه، واته (اعتكاف) ي ته واو له م سي مزگه وته دا يه، له بهر ريز و پله و پايه يان به سهر مزگه وته كاني تر دا.

(۱) "مجموع فتاوى ورسائل العثيمين" السؤال، (۲۰/ ۱۶۱).

(۲) رواه الطحاوي في "شرح مشكل الآثار" (۲۷۷۱)، والبيهقي في "السنن الكبرى" (۸۵۷۴)،

والبغوي في "شرح السنة" (۳۹۴/ ۶)، وقال الألباني في "الصحيحة" (۲۷۸۶): وهذا إسناد

صحيح على شرط الشيخين.

س ۷۹ / چ کاتیڤک نهو که سه ی که (اعتکاف) ده کات ده چیتته
(اعتکاف) هوه و چ کاتیڤک دیتته دهره وه له (۱۰) ی کۆتایی
رهمه زاندا؟^(۱).

ج / که سیڤک که (اعتکاف) ده کات له کاتی خۆرئاوا بوونی شهوی
(۲۰) ی رهمه زان ده چیتته (اعتکاف) هوه، له بهر نه وه ی (۱۰) ی کۆتایی
رهمه زان به خۆرئاوا بوونی شهوی (۲۰) ی رهمه زان ده سیتیده کات، وه
به خۆرئاوا بوونی شهوی جهژن کۆتایی دیت، وه به تهواو بوونی
رهمه زان که سیڤک (اعتکاف) ی کردییت دیتته دهره وه، وه به
خۆرئاوا بوونی شهوی جهژن رهمه زان کۆتایی دیت.

س ۸۰ / جوړه کانی چوونه دهره وه بو که سیڤک که له ئیعتیکافدا
بیته؟^(۲).

ج / چوونه دهره وه ی که سی ئیعتیکافکار ده بیته سی به شه وه:
به شی به که م: چوونه دهره وه یه که پیچه وانه و دژایه تی ئیعتیکاف
بکات، وه کوو بوئه وه ی به چیتته لای خیزانی یا خود بو کرین و فروشتن

(۱) "مجموع فتاوی و رسائل العثمین" (۱۷۹/۲۰).

(۲) "مجموع فتاوی و رسائل العثمین" (۱۷۴، ۱۷۸).

و هاوشیوهی ئەم کارانه بیټ که دژایه تی ئیعیتکاف و پێچهوانهیه تی ده کات، ئەم چوونه دهره وهیه دروست نییه و به تالکهره وهی (اعتکاف) ه، ... گهر ئیعیتکافه که (واجب و نذر) نه بوو، به لکورو سوننه ت بوو، ئەوا بهو چوونه دهره وهیه تاوانبار نابیت، به لام به تال ده بیته وه.

بهشی دووهم: چوونه دهره وهیه که ههر ده بیټ بیټ و کاریکی بهرده وامه، وه کوو: چوونه دهره وهیه که بۆ خواردن، که که سیک نه بیټ بۆی بینیت، یاخود بۆ چوونه سهرئاو (خۆشۆردنی له شگرانی، یاخود خۆشۆردنیک بۆ لابرانی عهرق و چلکنییه که پێوهی نارهحه ته، نه که بۆ خو فینککردنه وه)، هاوشیوهی ئەمانه ئەمه بۆی ههیه بجیته دهره وه، ... له بهرته وهی هه موو کهس ده زانیټ پێویسته بۆ چوونه دهره وهی ئەمانه.

بهشی سییه م: چوونه دهره وهیه که پێچهوانه ی (اعتکاف) نییه، به لام ده کریټ نه کریټ، وه کوو له گه ل (جنازه) دا رۆیشتن و سهردانی نه خوش و سهردانی کهس و کاری و هاوشیوه کانی که عیاده ته، بۆ ئەمه زانیان ده لێن: گهر به مهرجی گرتوو له سهره تای (اعتکاف) ه که دا (واته له کاتی نییه تی ئیعیتکاف) دا وتیټی ئیعیتکاف

ده کهم به مهرجیک ئەم کارانه هاته ریم ئەنجامی ددهم؟ ئەوا ده توانیت بیکات، وه گهر مهرجی دانه نابوو ناییت بیکات.

عومره کردن له رهمه زاندا

س ۸۱ / ئایا عومره کردن له رهمه زاندا په یوه سته به سهره تایه وه یان ناوه راستی یان کۆتاییه وه؟^(۱).

ج / عومره کردن له رهمه زاندا په یوه سته نییه به سهره تا و ناوه راست و کۆتاییه که یه وه، به لکوه گشتیه به هه موو مانگه که وه، پیغمبه ر ﷺ ده فرمویت: «فَإِنَّ عُمْرَةً فِي رَمَضَانَ تَقْضِي حَجَّةً أَوْ حَجَّةً مَعِيَ»^(۲)، واته: عومره یه که له رهمه زاندا وه کوو حه جیک وایه له گهل مندا، پیغمبه ری خوا ﷺ تایه تی نه کردوو به هیچ کاتیکی مانگه که وه.

س ۸۲ / چه ندباره کردنه وهی عومره له رهمه زاندا هیچ ههله یه کی تیدا یه؟^(۳).

(۱) "مجموع فتاوی و رسائل العثیمین" السؤال رقم ۷۶۳، ۷۶۵ (۲۲/ ۲۴۳، ۲۴۷).

(۲) رواه البخاري (۱۸۶۳)، وأبو داود (۱۹۸۸)، والترمذي (۹۳۹)، وابن ماجه (۲۹۹۱).

(۳) "مجموع فتاوی و رسائل العثیمین" السؤال رقم ۷۶۴ (۲۲/ ۴۴۵).

ج/ به لای ههله ی تیدایه، له بهرئه وه ی پیچه وانیه ی کار و کرده وه ی پیغه مبه ر ﷺ و هاوه لانیه تی، پیغه مبه ر ﷺ له گرتنه وه ی مه ککه دا بیست رۆژ خۆبی و هاوه لانی له مه ککه بوون، نه خۆی و نه یه کیك له هاوه لانی نه چوون بۆ (تنعیم) له پیناوی عومره کردنی کدا، له گه ل ئه وه شدا کاته که ره مه زان بوو.

وه کاتی کیش له حه جدا ریگه ی داوه به (عائشه) ی خیزانی رَضِيَ اللهُ عَنْهَا که عومره بکات له دوا ی حه جه که ی؛ هۆکاری نه کردنی عومره که ی بووه له سه ره تای حه جیدا، به هۆکاری سووری مانگانه وه ی بوو، له گه ل ئه وه شدا که (عبد الرحمن) ی برای عومره ی پیکرد، به لام (عبد الرحمن) عومره ی نه کرده وه له گه لیدا، له بهر نه بوونی ئه وه هۆکاره له ودا.

دوو باره کردنه وه ی عومره (ابن تیمیه) رَحِمَهُ اللهُ ده لیت مه کروهه، به کۆده نگه ی زانایانی پیشین، له ئیمام (أحمد) رَحِمَهُ اللهُ ده گیرنه وه که ده لیت ده بی ت قژی بیته وه ئه و کات عومره ی تر بکات (إذا هم رأسه)، واته گهر سه ری ره ش بووه وه، گهر له نیوان عومره بۆ عومره یه کی تر مانگیك بی ت، یان هاوشیوه ی، ئه وه ریگری لی ناگیریت و له دروستی ده رنا چیت (إن شاء الله)، به لام ئه وه ی خه لکی ئه مپۆ ده ی کات له کردنه وه ی عومره هه موو رۆژیک؛ بیدعه و کاریکی هه له یه، هه چ

بنه مایه کی له کاری هاوه لāن و شوینکه وتووایاندا نه بووه، پیغه مبهه
 ﷺ له گرتنه وهی مه ککه دا (۱۹) رۆژ و له (عمرة القضاء) دا سێ رۆژ
 مایه وه له مه ککه دا، له یه ک عومره زیاتری نه کردووه.

س ۸۳ / ئایا دروسته شهوی (۲۷) ی رهمهزان تاییهت بکریت به
 عومره کردن؟^(۱).

ج / پیغه مبهه ﷺ فهرموویه تی: «فَإِنَّ عُمْرَةً فِي رَمَضَانَ تَقْضِي حَجَّةً
 أَوْ حَجَّةً مَعِي»، عومره یه ک له رهمهزاندا وه کوو حه جیک وایه، ئه مه
 سه ره تا و کو تایی رهمهزان ده گریتته وه، تاییه تکردنی شهوی (۲۷) ی
 رهمهزان بو عومره کردن بیدعهیه، هاوه لāن له هه موومان کۆششکارتر
 بوون بو خیر، هه ولێ عومره کردنیان نه داوه له وه شه وه دا، ئه وه ی که
 له وه شه وه دا پێویست و سونه ته نوێژ کردنه، «مَنْ قَامَ لَيْلَةَ الْقَدْرِ إِيْمَانًا
 وَاحْتِسَابًا، غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ»^(۲). ئه وه ی شهوی قه در به
 شه ونوێژ بباته سهر به باوه ر و چاوه رپێ پاداشته وه؛ هو کاره بو
 سپینه وه ی تاوانی رابوردووی.

(۱) "مجموع فتاوی و رسائل العثيمين" السؤال رقم ۷۷۴ (۲۲/ ۲۶۰).

(۲) رواه البخاري (۱۹۰۱) كِتَابُ الصَّوْمِ: بَابُ مَنْ صَامَ رَمَضَانَ إِيْمَانًا وَاحْتِسَابًا وَنِيَّةً، ومسلم (۷۶۰).

عومره کردن له مانگی ره جه بدا

س ۸۴ / تاییه تکر دنی مانگی (رجب) بو عومره کردن؟^(۱)

ج / مانگی (رجب) یه کیکه له چوار مانگه که ی (محرم)، ... هیچ بهلگه یهک نابینم له سهر ئه وه ی عومره کردن له مانگی (رجب) دا سوننه ت بیّت، وه ههروه ها تاییه تکر دنی به رۆژوو وه، بهلکوو (مکروه) ه، وه ئه وه ی دهلّین (صلاة الرغائب) له یه کهم شهوی یان ههینی (رجب) دا، راست نییه و هیچ بنه مایه کی نییه.

وه ههروه ها ئه و حه یوان سه ربړینه ی پیی دهلّین (عتیره) له مانگی (رجب) دا ئه وه سه رپاوه ته وه (منسوخ) ه و دروست نییه.

وه ههروه ها دهلّین (الاسراء والمعراج) له (۲۷) تییدا رووی داوه، ئه وه به هیچ شیوه یهک راست نییه.

سه فهر کردن به ته یاره و ئیحرام پۆشین

س ۸۵ / زۆر پرسپاری ده کریّت له سهر ئه وه ی که بهرگی ئیحرامیان

له ناو جانتا که دایه و سه فهر به ته یاره ده کهن و به میقاتدا تیده په رن،

(۱) "مجموع فتاوی و رسائل العثمین" السؤال رقم ۷۸۹ (۲۲/ ۲۷۳).

چۆن ئیحرام بیهستن؟^(۱).

ج / ده توانن جلی سه ره وه داکه نن، واته کراس و فانیله کانیان بیچن له خویانه وه وه کوو ئیحرام، به شهروال و پانتۆله کانیانه وه بمینه وه (تلبیه) بکه ن تا داده به زن و ئیحرامه کانیان له بهر ده که ن به بی دوا که وتن، له بهر ئه وه ی پیغه مبه ر ﷺ فه رموویه تی: «مَنْ لَمْ يَجِدْ إِزَارًا فَلْيَلْبَسْ سَرَاوِيلًا»^(۲). ئه وه ی ئیحرامی ده ست ناکه ویت با شهروال و بهرگی خواره وه ی له بهر دا بیت.

س ۸۶ / گهر که سیک سه فه ر به ته یاره بکات و ئیحرام له ماله وه بیهستی ت؛ هیچی له سه ره؟^(۳).

ج / هیچی له سه ر نییه گهر ئیحرام له ماله وه پۆشیت، گهر ویستی سه فه ر به ته یاره بکات، به لام گهر نزیک میقات بووه وه؛ نیه ت و (تلبیه) بهییت.

ج / ده بیت خوی ئاماده بکات به خوشۆردن له ماله وه و پاشان

(۱) "مجموع فتاوی و رسائل العثیمین" السؤل رقم ۶۳۹ (۱۴۹/۲۲).

(۲) رواه البخاري (۵۸۰۴)، ومسلم (۱۱۷۹).

(۳) "مجموع فتاوی و رسائل العثیمین" السؤل رقم ۳۷۵ (۳۱۴/۲۱)، (۲۴۵/۱۵).

به‌رگی ئی‌حرام بپۆشی‌ت پێش گه‌یشتن به (میقات)، له‌گه‌ڵ گه‌یشته میقات نیه‌ت و (تلبیة) به‌یئیت و دوانه‌که‌وێت، له‌به‌رئه‌وه‌ی ته‌یاره له ماوه‌ی ده‌قه‌یه‌که‌دا ماوه‌یه‌کی زۆر ده‌برێت^(١).

ج / گهر به (٥، ١٠) ده‌قیقه یا سه‌عات یا دوو سه‌عات نیه‌ت هه‌نا و (تلبیة) ت کرد، پێش گه‌یشتن به ئاستی میقات، ئه‌وا هه‌یجته له‌سه‌ر نییه و دروسته، ئه‌م کاره فراوانی تێدایه، گهر دوای (تلبیة) و نیه‌ت بشخه‌ویت هه‌یج زیانیکی نییه^(٢).

س ٨٧ / گهر یه‌کیك ئی‌حرامی له‌بهرچوو له‌ناو ته‌یاره‌که‌دا بپۆشی‌ت، تا له میقات ده‌رچوو، ئایا بۆ هه‌یه بگه‌رێته‌وه میقات؟^(٣).

ج / به‌ڵێ دروسته گهر له میقاته‌وه ده‌رچوو به مه‌به‌ستی حه‌ج یا عومره‌کردن و ئی‌حرامی نه‌به‌ست، گهر ئی‌حرام له‌و شوێنه‌وه که ده‌رچوو به‌سه‌تیت ده‌بی‌ت حه‌یوانێك سه‌ر به‌رێت.

وه گهر گه‌رایه‌وه بۆ میقات و ئی‌حرامی به‌ست؛ ئه‌وا هه‌یجی له‌سه‌ر نییه، وه گهر ئی‌حرام له (جدة) وه به‌سه‌تیت ده‌بی‌ت فیدییه بدات.

(١) "مجموع فتاوی و رسائل العثيمين" السؤال رقم ٣٤٤ (٢١/ ٢٩٠).

(٢) "مجموع فتاوی و رسائل العثيمين" السؤال رقم ٣٦٦ (٢١/ ٣٠٨).

(٣) "مجموع فتاوی و رسائل العثيمين" السؤال رقم ٣٥٦ (٢١/ ٣٠٢).

حوکمه شهرعییه کانی په یوه ست به نافرده تان

له مه راسیمی عومره دا

س ۸۸ / گهر نافرده تیک سووړی مانگانه ی به سه ردا هات پیش

ئیحرام، یان پاش ئیحرام و کاتی عومره که ی، چی بکات؟^(۱)

ج / گهر نافرده تیک کهوته سووړی مانگانه وه پیش ئیحرام و (میقات)، نهوا ده بیّت که گه یشته (میقات) ئیحرام بیوشیت و نییه ت بییت و (تلبیه) بکات، به لام گهر دوای ئیحرام نهو حاله ته ی به سه ردا هات، نهوا:

- گهر پیش ته وافر کردن بوو: نهوا ده بیّت چاوه ری بکات تا پاک ده بیته وه، پاشان ته وافر و عومره که ده کات.

- گهر له دوای هوت ته وافر که کهوته سووړی مانگانه وه: نهوا با سه عی سه فا و مهروه و قزپین (واته عومره که ته وافر بکات)، سه فا و مهروه ریگری لی ناکریت بهو هو کاره وه.

- گهر له میقاته وه کهوته سووړی مانگانه وه و دوو دل بوو له وه ی کهس و کاری چاوه ری ناکه ن تا پاک ده بیته وه، با داخلی ئیحرام نه بیّت، وه گهر وا ری که هوت کهس و کاری مانه وه تا دوای

(۱) "مجموع فتاوی و رسائل العثیمین" السؤال رقم ۵۷۳، ۵۷۴ (۲۲ / ۹۰).

پاکبونه وهی، نهوا ده توانیّت بجیّت بو (تنعیم)، له ویوه ئی حرام
بپوشیّت و عومره که ی بکات.

س ۸۹ / حوکمی به کارهینانی حه بی رپگری منداڵ بو مه بهستی
عومره یا حه جکردن بوئه وهی سووری مانگانه ی به سه ردا نه یه ت؟^(۱).

ج / به کارهینانی حه بی رپگری منداڵ بو رپگری له سووری
مانگانه، وای به باش ده زانم به کاری نه هینن، مه گه ر پیوستیه کی زور
رووی تییکات، به لام به کارهینانی بو مه بهستی ئه نجامدانی عومره و
حه ج هه چ رپگریه ک نییه بو ی، له به ره وهی پیوستیه کی کاتییه.

س ۹۰ / ئافره ت له سووری مانگانه دایه، ده توانیّت له سه فا و
مهروه دا دابنیشیّت؟^(۲).

ج / دروسته، له به ره وهی سه فا و مهروه له سنووری حه ره مدا نییه.

س ۹۱ / ئافره تیك له دوای ته وافی که عبه و له کاتی سه عی سه فا و
مهروه دا ده که ویتته سووری مانگانه وه؟^(۳).

(۱) "مجموع فتاوی و رسائل العثیمین" السؤال رقم ۹۱۶ (۲۲/۳۹۴).

(۲) "مجموع فتاوی و رسائل العثیمین" السؤال رقم ۹۵۷ (۲۲/۴۳۲).

(۳) "مجموع فتاوی و رسائل العثیمین" السؤال رقم ۹۵۹ (۲۲/۴۳۳).

ج / ههچی له سەر نییه و عومره که ی تهواوه، باقییه که ی تری با تهواو بکات، له بهرئه وه ی سه عی نیوان سه فا و مهر وه ده ستنوێژ مهر ج نییه تیایدا، به پێچه وان ه ی تهوا فه وه .

وه گهر رāسته وخۆ دوا ی تهوا ف پێش دوو رکاته که ی پشت (مقام ابراهیم) که وته سووړی مانگانه وه؛ ئەوا عومره که ی دروسته و ههچی له سەر نییه .

دوو رکاتی دوا ی تهوا ف روکن نییه له حه ج و عومره دا، ئەوه ی نه یکات تهوا فه که ی ناکاته وه و سه برپینی حه یوانی له سەر نییه .

س ٩٢ / ئایا دروسته ئافره ت له کاتی سووړی مانگانه دا به چێته ناو حه ره می مه ککه؟ ^(١)

ج / دروست نییه به چێته ناو حه ره می مه ککه، مه گهر به تپیه ربوون بیت، به لām مانه وه و گوێلێگر تزی زیکر و ته سیحات دروست نییه له حه ره مدا، وه گهر له کاتی تهوا فا تووشی ئەو حال ته بوو؛ ئەوا ده بیت رāسته وخۆ له حه ره م به چێته ده ره وه و چاوه رپێ پاکبونه وه بیت و پاش (غسل) کردنی بۆ سووړی مانگانه که ی له تهوا فه وه ده ستپیده کاته وه، عومره که ی تهوا و ده کات به بێ ئەوه ی پێویستی به رۆش ت نه وه بیت بۆ

(میقات) و ئیحرام بهستنه وه، له بهرئه وهی له میقاته وه هاتو وه و له وه کاته ی سووړی مانگانه ی به سه رد ا هاتو وه له ئیحرام ده رنه چو وه و هه ر له ئیحرام دایه، هه موو حه رامه کانی له سه ر لانا چیت، وه کوو موو لیکر دنه وه و بو نی خو ش له خو دان و نزیک بو ونه وه ی می رد لی، به لام خو شور دن و جل گوړین دروسته، به بی له ده ستر کړنی ده سکی ش و (نیقاب) کړ دن.

س ۹۳ / نافر ه تیك له سووړی مانگانه دا بوو، له میقاته وه هات، کاتیك گه یشته حه رم پی ش ته و اف پاك بو وه وه و عومره كه ی کړ د، خو كمی چیه؟^(۱).

ج / نه گه ر به ئیحرامه وه له میقاته وه هاتو وه نه وه ته و او وه، به لام له بهرئه وه ی (غسل) خو ی نه شور دو وه له دوای ته و او بوونی سووړی مانگانه كه ی؛ ته و اف و سه عی ... به تاله، ده بیت ته و اف و سه عیه كه ی و قز كوړت کړ دنه وه نه نجام بدات، نه و کاته عومره كه ی ته و او وه.

(۱) "مجموع فتاوی و رسائل العثیمین" السؤال رقم ۹۰۳ (۲۲/ ۳۸۵).

س ۹۴ / گهر ئافره تێك میرده که ی مردوو، له ماوه ی (عدة) مردنی میرده کهیدا بو، یاخود (طلاق)، ده توانیت چه ج بکات؟^(۱)

ج / ئه و ئافره ته ی که میرده که ی مردوو و له (عدة) چوار مانگ و ده رۆژه کهیدا بو، ناییت چه ج بکات و سه فهر بکات، ده بیته له ماله وه دهر نه چیت، خوی پهر وهر دگار ده فهر مویته: ﴿وَالَّذِينَ يُتَوَفَّوْنَ مِنْكُمْ وَيَذَرُونَ أَزْوَاجًا يَتَرَبَّصْنَ بِأَنْفُسِهِنَّ أَرْبَعَةَ أَشْهُرٍ وَعَشْرًا﴾ [البَقَرَة: ۲۳۴]. به لام (عدة) ته لاق پیویسته ئیزن له میرده که ی وهر بگریته و له گه ل مه حره مده ئه نجامی بدات.

نزیک بوونه وه له خیزان

چوونه لای خیزان له پاش ئیحرام پۆشین

س ۹۵ / گهر که سیك له ئیحرامدا بیته و بچیتته لای خیزانی، چی له سه ره؟^(۲)

ج / گهر له ئیحرامی عومره کردندا بیته (پیش ته و او بوونی مه راسیمی عومره که ی، که کۆتایی به سه رتاشین یان کور تکردنه وه

(۱) "مجموع فتاوی و رسائل العثمین" السؤال رقم ۶۷ (۶۹/۲۱).

(۲) "مجموع فتاوی و رسائل العثمین" السؤال رقم ۶۶۷ - ۶۷۵ (۱۶۷/۲۲ - ۱۷۶).

دیت بۆ ههردوولایان، دهییت حیوانیک سهر بریت له مهککهدا، یا خواردنی شهش ههزار، یا سی رۆژ بهرۆژوو بوون، له گهل ئهوهشدا عومره کهیان ههلهده وهشیتهوه و دهییت له میقاتهوه ئیحرام بیهستنهوه و سه رهله نوێ عومره که بکه نهوه.

وه گهر له مهراسیمی هه جدا بوون، ئهوا له دوو حالته به دهه
نییه:

۱. له پیش (التحلل الأول) هه لالبوونی یه کهمدا بوو (واته له پیش ره هه کردنی "جمره العقبة" جهمره ی گه وره و سه رتاشین یا کور تکر د نهوه) یه کهم رۆژی جهژن؛ ئهوا:
یه کهم: تاوانباره.

دووهم: دهییت هه موو مه راسیمی هه جه که ی تهواو بکات: ﴿وَأَتِمُّوا الْحَجَّ وَالْعُمْرَةَ لِلَّهِ﴾ [البقرة: ۱۹۶].

سییه م: هه جه که ی به تاله، له بریتی فه رز و سونهت ناکه ویت.
چوارهم: دهییت سالی داها ترو یا هه رکاتیکی تر هه جه که ی بکاته وه، ئه گهر فه رز بوو یان سونهت.

پینجه م: ده بیّت حوشتَر یا مانگا یا خود گویره که یه ک سهر بپریت له مه ککه دا، وه گهر جهوت مهر بوو نهوا دروسته.

ناشکرایه (أَنْ الْجَمَاعَ اعْظَمَ مُحْظُورَاتِ الْإِحْرَامِ) گه وره ترینی
 حهرامه کانی کاتی ئیحرامه، خوای پهروهر دگار ده فهرمویت: ﴿فَمَنْ
 فَرَضَ فِيهِنَّ الْحَجَّ فَلَا رَفَثَ وَلَا فُسُوقَ وَلَا جِدَالَ فِي الْحَجِّ﴾ [البَقَرَة :
 ۱۹۷].

۲. له پاش (التحلل الأول) واته (له دوای ره جهکردنی جه مری
 گه وره و سهر تاشین یا کورتکردنه وه) به مانه هه موو شتیکی بو حه لال
 ده بیّت، بیجگه له ئافرهت نه بیّت (واته بهس ته وافی الإفاضة و سهعی
 نیوان سهفا و مهروه ده مینیت)، پاش ئهم دوانه ئافره تیشی بو حه لال
 ده بیّت و هیچ حهرامیکی کاتی ئیحرامی لهسه ره نامینیت و پیی
 دهوتریت (التحلل الثاني) حه لال بوونی دووهم، بهس ره جهکردنی
 هه رسی جه مهراتی سی روزه که ی جه ژنی قوربانی ده مینیت، که هیچ
 شتیکی لهسه ره حهرام نییه ئهو سی روزه.

گهر چووه لای خیرانی له دوای (التحلل الأول) و پیش (التحلل
 الثاني)، ئهوا:

یه کهم: تاوانباره.

دووه م: ههله شانده وهی ئیحرامه که یه تی.

سییه م: ده بیته مه پێک سه ر به پێت له مه که ده و بیه خشیته وه به سه ر هه ژاراندا، یاخود خواردنی شهش هه ژار، یاخود سی رۆژ به رۆژ و بوون، یه کیك له م سیانه ئه نجام بدات، به رواته وه بۆ نزیکترین میقات، وه کوو (تنعیم) ئیحرام بیه ستنه وه و ته وافی (الإفاضة) و سه عی نیوان سه فا و مه وه بکه ن به ئیحرامه وه.

هه مان هوکمه بۆ روودانی له عومره شدا.

ئهم کاره گهر به دلنیا یی؟ نه زان بوون به سه ر هه رامبوونیدا؛ ئه و عوزه و پاساوه و هه یج کاریگه ری له سه ر هه ج و عومره که یان نابیت، خوای پهروه ردگار ده فه رمویت: ﴿رَبَّنَا لَا تُؤَاخِذْنَا إِن نَّسِينَا أَوْ أَخْطَأْنَا﴾ [البقرة: ۲۸۶]. وه ده فه رمویت: ﴿وَلَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ فِيمَا أَخْطَأْتُمْ بِهِ وَلَكِنْ مَا تَعَمَّدَتْ قُلُوبُكُمْ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا﴾ [الحج: ۵].

بهلام نه گهر زانا بوون بهسه رهه رامبوونیدا، بهلام نه زان بوون بهسه رهه نه وهموو نه نجامی سه ریچییه دا که بهسه ریاندا دیت له لایه نه شه ره وه؛ نایا ده بیته پاساو؟ وهلام: نه خیر نابیته پاساو و نهو حوکمانه بهسه ریاندا جییه جی ده کریت.

س ۹۶ / چوونه لای خیزانی له مه راسیمی عومره کردندا ^(۱).

ج / به له بهر کردنی ئی حرام هیچ شتیکی لهسه رهه حرام نابیت، تاوه کوو نیهت نه هیئت، وه نه گهر نیهتی هیئا، به دل و به ده میس (تلبیه) ی کرد؛ نهوا ده چیته ناو مه راسیمی عومره وه، نه گهر له پاش نه م حاله ته چووه لای خیزانی به ته واوی نهوا ئی حرامه که ی به تال ده بیته وه، وه گهر تهواف و سهعی سهفا و مهروهی نه نجامد ابو، بهلام هیشتا سهری نه تاشیبوو، یان کورتی نه کردبو وه، چووه لای خیزانی، نهوا له ههردوو حاله ته که دا ئی حرام و عومره که ی به تال ده بیته وه و ده بیت حه یوانیک له مه که که دا سه ر بپریت و بیدات به هه ژاران و بجیت بو نزیکترین میقات وه کوو (تنعیم)، گهر له ناو مه که که دا بوو له ویره و سه رله نوئ خوئی و خیزانی ئی حرام به سه تنه وه، وه عومره که سه رله نوئ بکه نه وه، نه م حوکمه هه ردوو کیان (ژن و پیاو) ده گریتته وه.

(۱) "مجموع فتاوی و رسائل العثمین" السؤال رقم ۵۹۵، ۶۶۹ (۲۲/۱۱۷، ۱۶۹).

سهرتاشین و کورتکردنه وه

س ۹۷ / حاجیهك هه ندىك له قژی كورت كردووه ته وه به نه زانین و پاشان بهرگی ئیحرامی لابر دووه و جله کانی خوی له بهر کردووه؟^(۱)

ج / ئه و حاجیه ی به نه زانین هه ندى له قژی كورت كردووه ته وه و جلی خوی له بهر کردووه، هیچی له سه ره نییه، له بهر ئه وه ی نه زان بووه، به لام ئه وه ی كه له سه ری ماوه كورت كردنه وه ی پاشماوه ی و ته واوی سه ره ته ی.

س ۹۸ / كه سيك كه (أصلع) بیت و هیچ موویهك به سه ره ی وه نه رویت، چی بكات له كاتی سه رتاشیندا، ئایا مووس به سه ره ی دا به یت؟^(۲)

ج / هیچی له سه ره نییه و پۆیست به وه ناكات مووس بیت به سه ره ی دا، گهر چی رایه کی له سه ره، به لام ئه و رایه راست نییه، وه كوو ئه و رایه وایه كه ده لّین ده بیت (لال) له نوێژدا ده م و لیوی

(۱) "مجموع فتاوی و رسائل العثیمین" السؤال رقم ۵۹۷ (۱۱۹/۲۲).

(۲) "مجموع فتاوی و رسائل العثیمین" السؤال رقم ۱۱۹۲ (۱۵۹/۲۳).

بجولينييت.

س ۹۹ / قژ كورتكردنه وهى ئافرهت؟ ^(۱).

ج / ئه گهر پهلكه ي هه بوو ئه و له پهلكه كاني كورتى ده كاته وه،
گهر پهلكه ي نه بوو ئه و له هه موو لايه كي قژى راست و چه پ و
پشته وه به ريژه ي سه ره نينو كيك ده برييت.

س ۱۰۰ / كه سيك سه ري بتاشييت بو عومره، كاتى چه ج بو
سه رتاشين چى بكات؟ ^(۲).

ج / به سيه تى كه مووس به سه ري دا به يينييت، له به ره ئه وهى موو كه ميك
هه ره ده روپيت.

س ۱۰۱ / ههله كاني سه رتاشين يان كورتكردنه وه؟ ^(۳).

ج / يه كه م: خه لكانيك لايه ك له سه ريان ده تاشن به مووس بو
عومره يه ك و لايه كه ي تريشى بو عومره يه كي تر.

(۱) "مجموع فتاوى ورسائل العثيمين" السؤال رقم ۱۰۲۹ (۴۸۲/۲۲).

(۲) "مجموع فتاوى ورسائل العثيمين" السؤال رقم ۹۹۸، ۱۱۹۱ (۱۵۸/۲۳)، (۴۶۴/۲۲).

(۳) "مجموع فتاوى ورسائل العثيمين" السؤال رقم ۹۸۵ (۴۵۴/۲۲).

دووهم: خهلهکانیک چهند تهله موویهك دهبرن له لایه کی سهریان، یا چهند شوینیک، نهوه پیچهوانه ی ئایهته کهیه که خوی گهوره جلاله دهفهرمویت: ﴿مُحَلِّقِينَ رُءُوسَكُمْ وَمُقَصِّرِينَ﴾ [المنج : ۲۷]. به (کو و ههموو) ناوی سهری بردوووه.

سییهم: گهر سهرتاشی دهستنه کهوت، ئیحرام لادهبات و جل و بهرگی خوی له بهرده کات به بی کورترکردنهوه یا تاشینی سهر، له کاتی کهدا پیویسته به ئیحرامهوه بمیئتهوه تا سهری کورت دهکاتهوه یا دهیتاشی، وه گهر زانی بهو کاره ههلهیه؛ دهبیئت جل و بهرگه کهی لابات و ئیحرام بیوشیئت، تاوه کوو قژی کورت دهکاتهوه یا دهیتاشیئت.

س ۱۰۲ / کهسیک هه جی (التمتع) دهکات و له عومره کهیدا قژی کورت ناکاتهوه و نایتاشیئت، پاشان ههجه کهشی دهکات، چی له سهره^(۱).

ج / کورترکردنهوه یه کی که له واجبه کانی عومره، وه به نه کردنی واجبیك لای زانیان دهبیئت ههوانیک سهبرپیت له مه کهدا و

(۱) "مجموع فتاوی و رسائل العثیمین" السؤال رقم ۹۹۵ (۲۲/ ۴۶۳).

بیدات به ههژاران، وه گهر له دهره وهی مه ککه بیټ ده بیټ یه کیټک
راسپۆریت که هه یوانیکی بۆ سهر برپۆت له مه ککه دا.

س ۱۰۳ / که سیټک سهر تاشینی عومره که ی له ولاتی خۆی
ده کات؟^(۱).

ج / گهر دوا ی عومره که ی راسته وخۆ گه راپه وه بۆ ولاته که ی،
ده بیټ کاتیټک زانی جل و بهرگی لابیات و ئی حرام بپۆشیټ، پاشان
سهری کورت بکاته وه یان بیتاشیټ (ئه گهر له بیر ی چوو یان
نه ی زانی بیټ)، وه گهر رپڭرییه کانی ئی حرامیشی ئه نجام دابیټ هه یچی
له سهر نییه، وه گهر ئافرهت بیټ ئه واهه بهرگی خۆیه تی و بهس قژی
ده برپۆت، ئه گهر ماوه ی زۆر نه کهوته نیوانیان، وه گهر نا فیدیه ده دات.

س ۱۰۴ / پیاویټک عومره ده کات و له بیر ی ده چیت سهر بتاشیټ و
له مه ککه دهرده چیت و له رپڭادا بیر ی ده که وینه وه، جله کانی
داده که نیټ و سهری ده تاشیټ؟^(۲).

ج / داوام وایه هه یچی له سهر نه بیټ.

(۱) "مجموع فتاوی و رسائل العثمین" السؤل رقم ۹۹۷، ۱۰۰۱ (۲۲/ ۴۶۶، ۴۶۷).

(۲) "مجموع فتاوی و رسائل العثمین" السؤل رقم ۱۰۰۳ (۲۲/ ۴۶۸).

س ۱۰۵ / خۆم و خێزانه کهم چووین بۆ عومره و سهرم نه تاشی و قژی کورت نه کردهوه، به گومانی ئهوهی سهرتاشین تایبه ته به حه ج، به سهر ئه مه دا ماوه یه ک تیپه ری، ئایا چیمان له سه ره؟^(۱).

ج / هه ری هه ک له ئیوه ده بیته حه یوانیکێ بۆ سه ربهر پریت له مه که که دا و بدریت به هه ژاران.

س ۱۰۶ / که سیك سه ری له دوا ی عومره کردن ناتاشیت، له مه که که دا بیری ده که ویتته وه، پاشان سه فهر ده کات بۆ ولاته که ی، حوکه می عومره که ی چیه؟^(۲).

ج / عومره که ی دروسته، به لام سه رتاشین یان کورته کردنه وه ی له سه ر ماوه، هه ندیک له زانایان ده لێن جله کانی داده که نیته و ئیحمرا له بهر ده کات و پاشان سه ری ده تاشیت یان کورته ده کاته وه، وه هه ندیکیان ده لێن به ده رچوونی له مه که که وابه له سه ری که حه یوانیک سه ربهر پریت له مه که که دا و بیداته به هه ژاران، منیش ئه م رایه ی کو تایی به باش ده زانم، حه یوانیک سه ربهر پریت له مه که که دا و

(۱) "مجموع فتاوی و رسائل العثمین" السؤل رقم ۱۰۰۶ (۲۲/۴۶۹).

(۲) "مجموع فتاوی و رسائل العثمین" السؤل رقم ۱۰۰۹ (۲۲/۴۷۰).

بیدات به هه ژاران.

س ۱۰۷ / ئافره تێك له گهڵ مندالێكی بچوو کیدا عومره ده کات، به لام قژی منداله که ی کورت ناکاته وه، حوکمی چیه؟^(۱).

ج / ئه وه ی بۆم ده رده که ویت ئه وه یه که هیچ یاسایه کی حه ج نایگریتته وه، له بهرته وه ی (مکلف) نییه، پیغه مبه ر ﷺ ده فهرمویت: «رُفِعَ الْقَلَمُ عَنْ ثَلَاثَةٍ: ... وَعَنِ الصَّغِيرِ حَتَّى يَحْتَلِمَ ...»^(۲)، واته: قه لهم هه لگه راوه له سه ر سێ که س: ... له سه ر مندال تا وه کوو بالغ ده بێت، گه ر حه رامیکی ئیحه رامی کرد، یا واجیبکی نه کرد؛ هه یچی له سه ر نییه، وه گه ر ئیحه رامیش لایبات و عومره که ی نه کات.

له دوای عومره کردن گه رانه وه بۆ میقات

حه جی ته نیا (الافراد) ده کریت

س ۱۰۸ / پیاویك له ئه فریقاوه هاتوو و عومره ی کردوو له مانگه کانی حه جدا، پاشان ده گه ریتته وه بۆ مه دینه، ئایا به حه جی

(۱) "مجموع فتاوی و رسائل العثیمین" السؤل رقم ۱۰۱۲ (۲۲/۴۷۲).

(۲) رواه أبو داود (۴۳۹۸)، والترمذی (۱۴۲۳)، وأحمد في "المسند" (۳۴۷۳۸)، والدارمی في

"سننه" (۲۳۴۲)، وغيرهم، وصححه الألبانی في "المشكاة" (۳۲۸۷).

(متمتع) داده نریت؟ ^(۱).

ج / ... (والصحيح) رای دروست ئه وهیه که به حه جی (مفرد) دانانریت، به لکوه ههر (متمتع) ه، له بهرئه وهی ئه وه سه فه ره ی که له (تمتع) پیی ده ره ده چیت ئه وه سه فه ره یه که ده گهرپته وه بۆ ولاتی خوی، له بهرئه وهی سه فه ره له مه ککه وه بۆ مه دینه، وه له مه دینه وه بۆ مه ککه به سه فه ریك داده نریت، گهر له مه دینه وه به عومره ی تازه یا حه ج ئی حرامی به ست؛ ههر له (تمتع) ده رنا چیت و واجبه حه یوان سهر بهریت بۆ حه جی (تمتع) ه که ی.

سه برپینی ئاژه ل

س ۱۰۹ / ئایا دروسته سه برپینی ئاژه ل بۆ حه جی (التمتع، القران) له ده ره وهی حه ره م؟ ^(۲).

ج / واجبه سه برپینی ئاژه ل له مه راسیمی حه جدا (تمتع و قران وفدیة) له سنووری حه ره مدا بیت، خوی په ره ردگار ده فه رمویت: ﴿ثُمَّ مَحَلُّهَا إِلَى الْبَيْتِ الْعَتِيقِ﴾ [الحج: ۳۳]. ههر که سیك له ده ره وهی

(۱) "مجموع فتاوی و رسائل العثيمين" السؤال رقم ۵۶۳ (۲۲/ ۸۳).

(۲) "مجموع فتاوی و رسائل العثيمين" السؤال رقم ۷۳۸ (۲۲/ ۲۲۶).

حه ره م سهرى بپریت؛ ده بیټ سهر له نوئ سهرى بپریت هه له سنوورى
حه ره مدا.

س ۱۱۰ / ئە گهر حاجی سهر برینی هه یوان (فدیة) ی بیر چوو، چی
بکات؟^(۱)

ج / ده بیټ له هه ره مدا سهرى بپریت، یان وه کیلیک بگریت بوی
سهر بپریت له مه ککه دا، نابیت له ده ره وه ی هه ره م سهرى بپریت.

س ۱۱۱ / ئە گهر له سهر نه کردنی واجییک نه یوو هه یوان سهر
بپریت، چی بکات؟^(۲)

ج / واجیه له سهر نه کردنی واجییک یان کردنی هه رام و
رێگریه کی ئی حرام هه یوانیک سهر بپریت، له سنوورى هه ره می
مه ککه دا، له شوینی تر دروست نییه، وه ئە گهر توانای نه بوو ئەو
هه یوانی (فدیة) یه سهر بپریت؛ ئەوا هیچی له سهر نییه و دروست نییه
قیاس بکریت هه ره قوربانى حاجی حه جی (التمتع والقران)، له بهر
جیاوازی زۆر له نیوانیساندا، ئەوه یان (فدیة) پرپوونه وه ی نات هه واوی

(۱) "مجموع فتاوی و رسائل العثمین" السؤال رقم ۷۳۶ (۲۲/ ۲۲۵).

(۲) "مجموع فتاوی و رسائل العثمین" السؤال رقم ۷۳۳ (۲۲/ ۲۲۳).

حه جه و ئه مه یان قوربانی و شو کرانه ی خوایه.

باشترین جوړه کانی هه ج

س ۱۱۲ / باشترین جوړه کانی هه ج کامیانه؟ ^(۱).

ج / باشترین جوړه کانی هه ج (التمتع) ه، ئه وهیه که حاجی له پيشدا عومره ده کات و پاشان ئیحرام بو هه ج ده به ستي، به لگه مان پیغه مبه ری خوایه ﷺ که فه رماني به هاوه لانی دا به و شیوهیه و فه رمووی: «لَوْ اسْتَقْبَلْتُ مِنْ أَمْرِي مَا اسْتَدْبَرْتُ مَا أَهْدَيْتُ، وَلَوْلَا أَنَّ مَعِيَ الْهَدْيَ لَأَخْلَلْتُ» ^(۲).

واته: ئه گهر ئه م کاره م به اتایه ته ری (واته له بیرم بویه تمتع)، پشتم تی نه ده کرد و هه یوانم له مه دینه وه نه ده هینا بو قوربانی و عومره م ده کرد له گه لتان، که واته له بهر هینانی هه یوان بو قوربانی نه یوانی بیکات به (تمتع)، له بهر نه وه ئه وه ی هه یوانی پییبت ده بیّت به (قران) بیکات.

(۱) "مجموع فتاوی و رسائل العثيمين" السؤال رقم ۵۰۹ (۲۲/۴۳)، و (۲۴/۲۶۵).

(۲) رواه البخاري (۱۶۵۱)، و مسلم (۱۲۱۱).

وشه‌ی حه‌ره‌م

س ۱۱۳ / ئايا وشه‌ی حه‌ره‌م به كار دهه‌ينریت بو (قدس)؟ ^(۱).

ج / (المسجد الأقصى، قدس) پي ناوريت حه‌ره‌می سييه‌م، له‌به‌رئه‌وه‌ی سنووری حه‌ره‌می نييه، سنووری حه‌ره‌م بو مه‌كه‌كه و مه‌دينه هه‌يه به گویره‌ی ده‌قه‌كان.

شوینگرتن بو کاتی نوێژ

س ۱۱۴ / حوكمی شوینگرتن له حه‌ره‌می مه‌كه‌كه‌دا بو نوێژ كردن؟ ^(۲).

ج / ئه‌وه‌ی هه‌ندێك له خه‌لكی ده‌يكه‌ن، شوین ده‌گرن ده‌رۆن بو ماله‌وه‌ یان بو نان خواردن یان كپین و فروشتن؛ ئه‌و كار هه‌رامه و دروست نييه.

(۱) "مجموع فتاوی و رسائل العثمین" السؤال رقم ۷۵۶ (۲۲/۲۳۹).

(۲) "مجموع فتاوی و رسائل العثمین" السؤال رقم ۱۵۵۵ (۲۴/۴۱).

تاوان له مهککه دا چهنده ها قاته

س ۱۱۵ / ئایا تاوانیش له مهککه دا چهنده ها قاته؟ ^(۱).

ج / تاوان له مهککه دا له پرووی چۆنیتیه وهیه، نهک چهندی، بهو مانایه سزای توند و سهختی بۆ ههیه، له بهرئه وهی خوی گهوره عَلَّاهُ ده فهرمویت: ﴿مَنْ جَاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ عَشْرُ امثالِهَا وَمَنْ جَاءَ بِالسَّيِّئَةِ فَلَا يُجْزَىٰ إِلَّا امثلُهَا وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ﴾ [الانجاء: ۱۶۰].

واته: ههركه سيك چاكه يهك بكات به ده هينده يه، وه ئه وهی خراپه يهك بكات به هاوشیوهی خویه تی.

وه ده فهرمویت: ﴿وَمَنْ يُرِدْ فِيهِ بِالْحَكَاِمِ يُظْلَمِ نُزْقُهُ مِنْ عَذَابِ اَلِیْمِ﴾ [الحج: ۲۵].

واته: سزا له مهککه دا توندتره تا له دهره وهی مهککه، ئه مه ناگادار کردنه وهیه کی تونده له سهر تاوان له مهککه دا.

حوکمی جگه‌ره خواردن له ئی‌حرامدا

س ۱۱۶ / حوکمی جگه‌ره خواردن له کاتی ئی‌حرام پۆشینی عومره‌دا به‌ر (فسوق) ده‌که‌وێت، که‌ خ‌وای گه‌وره‌ ر‌پ‌گری لی‌ کردووه و ده‌فه‌رموێت: ﴿فَلَا رَفَثَ وَلَا فُسُوفَ وَلَا جِدَالَ فِي الْحَجِّ﴾ [البَقَرَة: ۱۹۷]؟ ^(۱).

ج / به‌ل‌ی به‌ر ئه‌و تاوانانه ده‌که‌وێت که‌ پ‌یی ده‌وت‌ر‌یت (فسوق) و فه‌رمانه‌که‌ی خ‌وای ج‌یه‌ج‌ی نه‌کردووه، وه‌ هه‌روه‌ها که‌س‌یک گ‌یر‌ۆده‌ی که‌سان‌یک بوو له‌و ر‌پ‌گه‌یه‌دا که‌ باس و غه‌یه‌تی خه‌ل‌کیان ده‌کرد؛ ئه‌وا ده‌ب‌یت هاو‌ر‌پ‌یه‌تیان نه‌کات، مه‌گه‌ر بتوان‌یت ر‌پ‌گریان ل‌یب‌کات.

حه‌ج‌کردن له‌ مال‌یک که‌ زه‌کاتی ل‌ینه‌دراوه

س ۱۱۷ / حه‌ج‌کردن له‌ پاره و مال‌یک که‌ زه‌کاتی ل‌ینه‌درا‌ی‌ت؟ ^(۲).

ج / حه‌جه‌که‌ دروسته، به‌لام شو‌ئ‌نی سه‌رسامیه‌ که‌ زه‌کات نادات و هه‌ج ده‌کات، وه‌ له‌وه‌ زیات‌ر که‌س‌یک نو‌ی‌ژ ناکات و هه‌ج ده‌کات، ئه‌وه‌ی نو‌ی‌ژ نه‌کات ده‌ل‌یم: دروست نییه و ناب‌یت ب‌ته‌ ناو مه‌که‌ه‌وه و

(۱) "مجموع فتاوی و رسائل العثیمین" الس‌ؤال رقم ۱۶۰۷ (۷۴/۲۴).

(۲) "مجموع فتاوی و رسائل العثیمین" الس‌ؤال رقم ۸۵ (۸۲/۲۱).

حهج و خیر و هیچ کرده وهیه کی چاکی لی وهرناگیریت.

دواخستنی ههج بو دواي ژنهينان

س ۱۱۸ / ئايا دروسته ههج دوا بجهيت بو دواي ژنهينان؟^(۱)

ج / له مهرجه کانی ههج ژنهينان نيه، بهلام گهر ههج بکات و پاره ی پي نه مي ني ت بو ژنهينانه که ی؛ له م حاله ته دا ده ي ت ژنهينانه که ی پيشبخت، له بهرئه وه ی بو ئه م له پيويستياتي کي ژيانه، بهلام ههج له کاتي توانا دا ريدا ده ي ت.

کاري ههمله داري و (اعلانات) بوي

س ۱۱۹ / ريئمووني تان بو ههمله داران؟^(۲)

ج / ههمله دار ئه مينه و ريئمووني کاري حاجي يانه، واجبه له سهريان له خوا بترسن له ريئمووني حاجي ياندا، له بهرئه وه ی خواي گه وره ﷺ ئه واني کردووه به سه ربه رشتي کاريان بو جييه جيکردن و ئه نجامداني ههج و عومره، به شيوه ی شه رعي خوي که له سونه تدا هاتوو

(۱) "مجموع فتاوى ورسائل العثيمين" السؤال رقم ۷۱ (۷۳/۲۱).

(۲) "مجموع فتاوى ورسائل العثيمين" السؤال رقم ۱۶۲۰، ۱۶۲۱ (۸۳/۲۴).

به گویره ی توانا، وه ئه وه ی که له سه ریه تی جیه جیی بکات، ده بینن، هندیك له وان که مته رخمه من و زیان به حه جی حاجییان ده گه یه نن، ئه وه سته م و هه له یه کی گه وره یه و لیپر سراوه به رامبه ر خوا جلاله، با له خوا بترسیت و لیپرسینه وه ی خوی بکات له دونیادا پیش روژی دوایی.

س ۱۲۰ / حوکمی هه لئواسینی (ریکلام) بو حه ج و عومره له مزگه وته کاندای؟^(۱).

ج / دروست نییه هه لئواسینی (ریکلام) بو حه ج و عومره له ناو مزگه وته کاندای، له به ره ئه وه ی زوری ئه وانه مه به ستیان پی به ده سه ته یانی پاره و ماله، ئه وه جوړیکه له بازرگانی، که رپگری کراوه له مزگه وتدا بکریت، وه گهر له سه ر ده رگای ده ره وه ی مزگه وت بیته باشتره.

ناوهڕۆك

بابه ت

لاپه ره

- پیشه کی ۵
- له کاتی پۆشینێ ئیحرامدا ۹
- وشه ی دووراو (المخيط) ۱۴
- بۆنی خووش (عطر) به کارهینانی له ئیحرامدا ۲۲
- نینۆککردن له ئیحرامدا ۲۵
- سه ر داپۆشین و قاچ داپۆشین له ئیحرامدا ۲۷
- له پیکردنی گۆرهوی ۲۹
- مستیله و ئالتوون له بهرکردن له ئیحرامدا ۳۰
- ته وافی که عبه و (حجر الأسود والركن الیماني) ۳۰
- ده ستوێژ بۆ ته واف ۳۹
- بینینی که عبه له کاتی ته وافدا ۴۰

- ۴۰ ..... چۈنە ناو مزگەوتى خەرمى مەككەو
- ۴۲ ..... تېپەربون بە بەردەم نوپۇزخویندا لە خەرم
- ۴۴ ..... سەعى ئىوان سەفا و مەرۈ
- ۴۹ ..... نوپۇز لە مزگەوتەكانى چواردەورى خەرمدا
- ۵۰ ..... نوپۇزى سوننەت لە خەرمدا
- ..... نوپۇزى سوننەت بۇ (مسافر) و قورئانخویندن و تەراوىچ و رۇزۋو لە
- ۵۲ ..... خەرمدا
- ۵۵ ..... ئايا دەتوانریت زیاد لە (۱۱) ركات نوپۇزى تەراوىچ بىكریت ؟
- ۵۷ ..... (اعتكاف) لە خەرمدا
- ۶۰ ..... عومرەكردن لە رەمەزاند
- ۶۳ ..... عومرەكردن لە مانگى رەجەبدا
- ۶۳ ..... سەفەرکردن بە تەيارە و ئىحرام پۇشین
- ۶۶ ..... حوكمە شەرعىيەكانى پەيوەست بە ئافرەتان لە مەراسىمى عومرەدا .
- ۷۰ ..... نىكبۈنەوہ لە خىزان لە پاش ئىحرام پۇشین

- 75 ..... سه رتاشين و كورتكر دهنه وه
- 80 ..... له دواي عومره كردن، گه رانه وه بوميقات ههجي نه نيا (الافراد) ده كريت ..
- 81 ..... سه رپريني ئاژهل
- 83 ..... باشتري جوره كاني ههج
- 84 ..... وشه ي هه ره م
- 84 ..... شوينگرتن بۆ كاتي نويز
- 85 ..... تاوان له مه ككه دا چهنده ها قاته
- 86 ..... حوكمي جگه ره خواردن له ئيجرامدا
- 86 ..... ههج كردن له مالىك كه زه كاتي لى نه دراوه
- 87 ..... دواخستنى ههج بۆ دواي ژنهينان
- 87 ..... كاري ههمله داري و (اعلانات) بۆي
- 89 ..... ناوه روك

